

MILLIY ARMIYAMIZ YANGI O'ZBEKISTONNING MUSTAHKAM QALQONIDIR!

VATANPARVAR

● Gazeta 1992-yilning 24-iyunidan chiqa boshlagan

● 2023-yil 28-aprel, №17 (3028)

BIZ
HAQIMIZDA

@ vatanparvar-bt@umail.uz

t.me/mv_vatanparvar_uz

t.me/mudofaavazirligi

facebook.com/mudofaavazirligi

instagram.com/mudofaavazirligi

youtube.com/c/uzarmiya

IJTIMOIIY-SIYOSIIY, MA'NAVIY-MA'RIFIY, HARBIY-VATANPARVARLIK GAZETASI

www.mv-vatanparvar.uz

4-5

YANGI VA ZAMONAVIIY POLIGON

XALQARO ARENALARGA

12-13

BIRINCHI QADAM

JAHON CHEMPIONATI
ILK BOR YURTIMIZDA

18

“ALPOMISH”

6

OT SPORTI KLUBI
FOYDALANISHGA
TOPSHIRILDI

BURCHGA SODIQLIK ONTI

8-9

BIR QAYG'ULI

10

URUSH ERTAGI

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ИНВЕСТИЦИЯЛАР УЧУН ЯНАДА ҚУЛАЙ МАМЛАКАТГА АЙЛанади

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ИККИНЧИ ТОШКЕНТ ХАЛҚАРО ИНВЕСТИЦИЯ ФОРУМИНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДАГИ НУТҚИ

Хўрматли форум иштирокчилари!

Азиз меҳмонлар, хонимлар ва жаноблар!

Сизлар билан иккинчи Тошкент халқаро инвестиция форумида учрашиб турганимдан бағоят хурсандман.

Албатта, Ўзбекистоннинг яқин дўстлари ва ишончли ҳамкорлари бўлган хорижий ҳукуматлар ва халқаро молия институтлари вакиллари ҳамда нуфузли компаниялар раҳбарлари билан ушбу форум доирасидаги учрашувларимиз барчамиз учун ахши анъанага айланиб бормоқда.

Сизларнинг меҳмондўст диёримизга ташрифингизни юртимизга ҳурмат ва ислохотларимизга ишонч ифодаси сифатида қабул қиламиз.

Ўзбекистонга хуш келибсиз!

Хўрматли форум иштирокчилари!

Ҳозирги вақтда халқаро майдонда давом этаётган мураккаб ва таҳликали жараёнлар, башорат қилиб бўлмайдиган ўзгаришлар дунё иқтисодиётини жиддий синовдан ўтказаяётгани ҳеч кимга сир эмас.

Ишончим комилки, бундай зиддиятли шaroитда бугунги учрашувимиз икки томонлама ва кўп томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлашга, барчамиз учун янги бизнес имкониятларини кашф этишга хизмат қилади.

Азиз дўстлар!

Ўтган йили бўлиб ўтган биринчи Халқаро инвестиция форумида янги ҳамкорлик йўналишлари муҳокама қилиниб, кўплаб келишувларга эришилди.

Бир йил ичида мамлакатимиз иқтисодиётини янада эркинлаштириш, бизнесга кенг йўл очиш, бу борада қонун устуворлиги ва ҳуқуқий кафолатларни мустаҳкамлаш бўйича тизимли ислохотларни жадал давом эттирдик. Жумладан, минтақамиздаги энг қулай фискал тизимни яратиш бўйича катта ўзгаришларга эришдик. Хусусан, қўшилган қиймат солиғи ставкаси 12 фоизга туширилди. Хабарингиз бор, илгари ушбу солиқ ставкаси 20 фоиз эди. Шунингдек, қўшилган қиймат солиғини экспортчи корхоналарга 7 кун ичида қайтариш жорий қилингани, солиқ ва божхонада ўзаро ҳисобга олиш йўлга қўйилгани тadbиркорларга жуда маъқул бўляпти. Шу пайтгача инвесторлар 2 та алоҳида тизим орасида сарсон эди.

Бундан ташқари, хорижий инвесторларнинг ўз акцияларидан оладиган дивидендлари уч йил муддатга солиқдан озод қилинди, улар учун фойда солиғи 20 фоиздан 12 фоизга туширилди.

Муҳими – солиқ ва божхона қонунларига янги ёки оғирлаштирувчи жавобгарлик чоралари киритилмаслиги қатъий белгилаб қўйилди.

Ташки савдони эркинлаштириш бўйича навбатдаги муҳим қадамлар қўйилди. Жумладан, инвесторлар учун зарур бўлган 7 мингдан зиёд хомашё ва товарларга божхона божлари бекор қилинди. Божхона ҳудудида қайта ишлашнинг соддалаштирилган тартиби жорий этилди.

Ташки савдо ва рақобат муҳитини янги босқичга олиб чиқиш, янги-янги бозорларга кириш мақсадида биз Жаҳон савдо ташкилотига қўшилиш борасидаги ишларимизни жадаллаштирдик.

Алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман, Жаҳон савдо ташкилоти талаблари ислохотларимиз маз-

мунига тўла мос ва биз ушбу нуфузли ташкилотга тезроқ аъзо бўлиб киришдан манфаатдормиз.

Ҳозирги вақтда аъзо мамлакатлар билан музокара олиб бориш ҳамда миллий қонунчиликни Жаҳон савдо ташкилоти қоидалари билан уйғунлаштириш кизгин босқичда. Йил якунига қадар сезиларли натижаларга эришиш бўйича аниқ режаларни олганмиз.

Ижро ҳокимияти тизимида бюрократияни камайтириш, коррупцияни йўқ қилиш, ихчам, самарали бошқарувни жорий этиш мақсадида дадил маъмурий ислохотни бошладик.

Бу борада барча вазирликлар ислох қилиниб, уларнинг сони 61 тадан 28 тага келтирилди, вазифа ва ваколатлари аниқ белгиланди.

Шунингдек, давлатнинг бизнесни тартибга солишга қаратилган 500 та функцияси бекор қилинди, 70 таси хусусий секторга давлат-хусусий шериклик ва аутсорсинг асосида ўтказилди.

Ҳозирги кунга қадар 132 та лицензия ва рухсат беришга оид ҳужжатлар бекор қилинди, 33 таси бўйича хабардор қилиш тартибига ўтилди.

Энг муҳими – ушбу ислохот доирасида инвесторлар билан ишлашнинг яхлит тизими жорий қилинди.

Инвестиция, саноат ва савдо вазирлигида лойиҳа ташаббусидан бошлаб, то уни ишга туширишгача бўлган барча жараёнларда инвесторларга «Ягона дарча» орқали кўмаклашиш йўлга қўйилди.

Инвесторлар фаолиятига оид масалаларни тезкор ҳал этиш, уларнинг давлат раҳбари билан беvosита мулоқотини йўлга қўйиш мақсадида Президент ҳузурида Хорижий инвесторлар кенгаши иш бошлади.

Мен хорижий компаниялар вакиллари ва ишбилармонлар билан кўпроқ мулоқот қилишга интиламан. Сизларнинг ғоя, таклиф ва ташаббусларингиз менга куч-ғайрат беради, янги ислохотларга ундайди. Шу боис янги-янги инвесторлар билан тез-тез учрашувлар ўтказишга, сизларнинг юртимиздаги ютуқларингизни шахсан кафолатлашга тайёрман.

Инвесторлар ҳуқуқларини ишончли ҳимоя қилиш бўйича ҳам ислохотларимиз жадал давом этмоқда.

Чет эллик инвесторлар учун кўчмас мулк сотиб олиш, Ўзбекистонга келиб-кейтиш ва яшаш шартлари кескин соддалаштирилди.

Инвесторлар ҳуқуқларини суд орқали кафолатли ҳимоя қилиш борасида катта қадамлар қўйилмоқда. Бу борада маъмурий судларнинг нуфузи оширилди ва уларга катта ваколатлар берилди. Бундан буён тadbиркор ва инвесторлар судда ўз талабининг тўғрилигини исботлаши шарт эмас. Энди давлат идораси ўз қарорининг қонунчилигини исботлаб беришга мажбур бўлади. Юзага келган ҳар қандай ноаниқликлар эса инвесторлар фойдасига ҳал қилинади.

Қонунларимизда халқаро арбитраж судлари қарорларини мажбурий ижрога қаратиш механизмлари мустаҳкамлаб қўйилди. Жорий йилда ҳам тadbиркорлар ҳуқуқини ҳимоя қилиш бўйича ислохотларимиз давом эттирилади. Жумладан, халқаро экспертлар кўмагида тарихимизда илк бор Халқаро тижорат суди фаолияти йўлга қўйилади.

Ислохотларимиз натижасида Ўзбекистоннинг минтақадаги иқтисодиёти энг юқори диверсификация қилинган мамлакат сифатидаги мақоми янада мустаҳкамланди.

Бир йилнинг ўзиде 100 мингга яқин янги корхона ташкил қилинди, киритилган хорижий сармояларнинг йиллик ҳажми 10 миллиард долларга етди ёки ислохотлар бошланган 2017 йилга нисбатан 3 баробар ошди, 1 миллионга яқин аҳоли камбағалликдан чиқарилиб, камбағаллик даражаси 17 фоиздан 14 фоизга туширилди. Эслатиб ўтаман, ислохотлар бошланган даврда бу кўрсаткич 30 фоиздан юқори эди.

Албатта, бу ютуқларда сиз, ҳурматли ҳамкорларимизнинг ўрни беқиёс.

Охирги йилларда сизларнинг кўмагингиз билан мамлакатимизда минглаб замонавий корхоналар ташкил қилинди, йирик лойиҳалар амалга оширилди, юз минглаб юқори даромадли янги иш ўринлари яратилди.

Фурсатдан фойдаланиб, ана шундай ютуқларга муносиб ҳисса қўшаётган барча хорижий ва маҳаллий инвесторларга, ҳамкор давлатлар ҳукуматларига, халқаро молия институтларига чўқур миннатдорлик ҳамда юксак ҳурмат ва эҳтиромимни билдираман. Муҳтарам меҳмонлар!

Ислохотларимиз жадал давом этиши, юртимизда бизнес эмин-эркин ривожланиши учун янада мустаҳкам ҳуқуқий пойдевор керак.

Хабарингиз бор, яқин кунларда Янги Ўзбекистоннинг янгиланаётган Конституцияси бўйича умумхалқ референдуми ўтказилади.

Энг аввало, янги Конституциямизда Ўзбекистон – суверен, демократик, ҳуқуқий, ижтимоий ва дунёвий давлат экани алоҳида белгиланмоқда. Барча ўзгаришларнинг туб негизига «инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари устувор» деган эзгу ғоя қўйилмоқда. Шунингдек, Конституциямизда илк бор қулай инвестиция ва ишбилармонлик муҳитини таъминлаш, мулк дахлсизлиги, бозор муносабатларини ривожлантириш ва ҳалол рақобат учун шарт-шaroитлар яратиш, суд мустақиллиги бўйича давлат ўзига мажбуриятлар олмоқда.

Ҳеч шубҳасиз, янги Конституция – биз бошлаган ислохотларни изчил давом эттириб, энг муҳими, уларга ортага қайтмайдиган тўс бериши муқаррар.

Қадрли дўстлар!

Энди сизлар билан ҳамкорлигимизни кенгайтириш борасидаги янги имкониятларга тўхталсам.

Биринчидан, Ўзбекистон «яшил иқтисодиёт»га ўтиш йўлини қатъий давом эттиради. Айниқса, «ACWA Power», «Masdar», «Total Eren» каби жаҳоннинг энг нуфузли компаниялари мамлакатимизда йирик қуёш ва шамол электр станциялари лойиҳаларини амалга оширмоқда. Шу йилнинг ўзиде 2 минг мегаваттдан зиёд, кейинги йилда эса 8 минг мегаваттли қувватлар ишга тушади.

«Яшил иқтисодиёт» бизга саноатнинг янги йўналишларини ҳам олиб келмоқда. Қуёш панеллари, шамол турбиналари, инвертор ва бошқа электротехника маҳсулотларини ишлаб чиқарувчи корхоналар барпо этилмоқда. Бу – инвесторлар учун 8 миллиард долларлик имконият, дегани.

Сизларни шу каби лойиҳаларни амалга оширишга таклиф қиламиз ва бунинг учун барча шaroитларни яратиб беришга тайёрмиз.

Иккинчидан, яқин-яқингача иқтисодиётнинг муҳим тармоқлари фақат давлат корхоналаридан иборат эди.

Ислохотларимиз натижасида олдинлари «ёпиқ» бўлган тармоқларга хусусий инвестициялар фаол кириб келмоқда. Биргина мисол, аввал 100 фоиз давлат тармоғи ҳисобланган авиация соҳасида хусусий секторга кенг йўл очилди. Жумладан, 5 та хусусий авиакомпания ташкил этилгани, Самарқанд аэропорти ташқи бошқарувга берилгани ҳисобига парвозлар сони 2,5 баробар ошди.

Биз транспорт соҳасида рақобат муҳитини яратишга қаратилган ислохотларни давом эттирамиз. Бу йил Андижон, Наманган, Бухоро ва Урганч аэропортлари бошқарувини ҳам хусусий секторга топширамиз.

Темир йўл соҳасида ҳам катта ўзгаришларни бошляпмиз ва бунда инвесторлар фаол иштирок этишларини сўраб қоламан.

Шу билан бирга, тез ўсиб келаётган IT, туризм, таълим, тиббиёт каби соҳаларда Ўзбекистон минтақавий хабга айланиб бораётгани ҳам бу йўналишдаги катта имконият.

Ушбу режаларимизни амалга оширишда халқаро молия институтларининг кўмагига таянамиз. Мисол учун, Ислom тараққиёт банки бизга ишонч билдириб, давлат кафолатисиз 1,5 миллиард долларлик давлат-хусусий шериклик лойиҳалари бўйича жадал ишлаяпти. Бунинг учун форумда иштирок этаётган банкнинг президенти Муҳаммад бин Сулаймон ал-Жассир жанобларига алоҳида миннатдорлигимни билдираман.

Ўйлайманки, бу ҳамкорлигимиз узок йиллар давом этади ва ҳар икки томон учун манфаатли бўлади.

Умуман, бу йил давлат-хусусий шерикликни жорий қилиш бўйича 14 миллиард долларлик алоҳида дастурлар халқаро молия институтлари кўмагида ишлаб чиқилди. Булар давлат учун муҳим бўлган транспорт, коммунал ва сув хўжалиги, соғлиқни сақлаш каби тармоқларни қамраб олади ва улар бўйича ушбу форум доирасида сизларга аниқ лойиҳалар такдим этилади.

Учинчидан, биз бу йил давлат мулкни хусусийлаштириш бўйича «1 минг + 1 минг + 40» дастурини қабул қилдик.

Бу дегани 1 мингта корхонадаги давлат улушлари ҳамда яна 1 мингта давлатга тегишли кўчмас мулк объектлари очиқ аукцион савдоларига чиқарилади, иқтисодиётимиз учун стратегик аҳамиятга эга 40 та корхона IPO га олиб чиқилади. Жумладан, олтин, мис ишлаб чиқарувчи йирик корхоналар, телекоммуникация ва суғурта компаниялари ҳамда банклар акциялари инвесторларга таклиф этилади.

Тўртинчидан, биз индустриал ривожланишни янги босқичга олиб чиқишга устувор аҳамият берамиз.

Масалан, ҳозирги кунда тўқимачилик, чарм-пойабзал, қурилиш материаллари, электр техникаси, машинасозлик тармоқлари етарли хомашё базаси ва маҳалаки кадрларга эга. Ўрни шу соҳаларда «катта сакраш» қилиб, улардаги ишлаб чиқариш ва экспортни 2 баробар ошириш учун

етарли имкониятлар бор. Бунинг учун бизга йирик брендлар билан ҳамкорлик, ташқи бозорларга чиқиш, инновация ва замонавий технологиялар керак.

Буларни олиб келадиган инвесторларга биз барча шaroитларни яратиш, алоҳида технопарк ҳамда саноат зоналари ташкил қилиш ва бошқа қўшимча имтиёзларни яратиб беришга тайёрмиз. Бу борада вазирларга топшириқ берганман. Улар сизларга форум сессиялари давомида 160 та йирик ва ўзаро манфаатли лойиҳани такдимот қилади.

Бешинчидан, биз Марказий Осиёда яхши қўшничилик сиёсатини давом эттириб, иқтисодий ҳамкорликни янада ривожлантириш бўйича қўшни давлатлар билан фаол ишлаяпмиз.

Ушбу мақсадларда қўшма инвестиция фондларини ташкил қилиб, саноат, энергетика, транспорт ва сув хўжалиги соҳаларида йирик минтақавий лойиҳани амалга оширяпмиз.

Иқтисодиётларимизнинг «бир-бирини тўлдириши» таъмоили асосида саноат ва агро кооперацияларини қатъий давом эттирамиз.

Бугунги форумда қўшни Қирғиз Республикаси ҳукумати раҳбари Ақилбек Жапаровни кўриб турганимдан хурсандман. Биз учун қардош бўлган Қирғизистон билан ҳамкорлик натижасида сўнгги йилларда ўзаро товар айирбошлаш ҳажми 5 баробар ва қўшма корхоналар сони 8 баробар ошди. Хусусан, тўқимачилик, автомобилсозлик, геология, кимё саноати, қишлоқ ва сув хўжалиги, чорвачилик каби йўналишларда биргаликда катта-катта лойиҳаларни бошладик.

Буларнинг барчаси 2021 йилда ташкил этилган Ўзбекистон – Қирғизистон тараққиёт жамғармаси томонидан молиялаштирилмоқда.

«Қамбарота ГЭС-1» ва «Хитой – Қирғизистон – Ўзбекистон» темир йўлини қуриш лойиҳалари бўйича ҳам ишлар жадал давом этмоқда.

Шу ўринда минтақамиз давлатлари ўртасидаги ҳамкорликни юксалтириш бўйича бу ташаббусларни фаол қўллаб-қувватлаётган қўшни давлатлар ҳукуматлари вакиллари, йирик компаниялар раҳбарлари ва тadbиркорларига алоҳида миннатдорлик билдираман.

Хўрматли анжуман иштирокчилари!

Сизларнинг бугунги форумда қатнашаётганингиз ва мамлакатимизда бизнес юритиш учун катта қизиқиш билан қараётганингизни юксак қадрлаймиз.

Ҳеч шубҳасиз, бугунги форум барчамиз учун янги-янги имкониятларни очиб беради.

Ишончим комил, бўлиб ўтадиган мулоқотлар орқали сизлар Янги Ўзбекистондаги бизнес учун беқиёс имкониятларни кашф қиласизлар.

Сизлар ўзингиз истаган тинчлик ва барқарорлик, қулай инвестиция муҳити ҳамда зарур кафолатларни айнан бизнинг юртимизда топасиз. Бунга мен Президент сифатида қафолат берман. Янги Ўзбекистон Сизнинг бизнес фаолиятингизда алоҳида ёрқин из қолдирадиган макон бўлиб хизмат қилади, деб ишонаман.

Барчангизга келгуси фаолиятингизда омад ва улкан зафарлар ёр бўлсин!

Форум ишида ўзаро манфаатли келишувларга эришишни тилаб қоламан.

Этиборингиз учун раҳмат.

(ЎЗА)

ЎЗБЕКИСТОН – ИТАЛИЯ: МАҚСАДЛАР МУШТАРАК

Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазири генерал-лейтенант Баҳодир Қурбонов юртимизга ташриф буюрган Италия мудофаа вазири Гвидо Крозеттони қабул қилди.

Тенглик, ўзаро ишонч ва ҳурмат асосида ривожланиб бораётган икки давлат алоқаларининг ривожланиши кейинги йилларда янги босқичга кўтарилмоқда.

Сиёсий, иқтисодий, маданий-ижтимоий ва бошқа соҳаларда кенгайиб бораётган ҳамкорликка уйғун равишда тинчлик ва барқарорликка таҳдид ҳисобланган экстремизм, диний радикализм, халқаро терроризм ҳамда бошқа

трансмиллий хавфларга қарши курашишда ҳам Ўзбекистон ва Италиянинг мақсадлари муштарак.

Расмий қабул маросими аввалида нуфузли меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Икки давлат мадҳиялари янгради.

Учрашувда хавфсизлик ва мудофаа соҳасидаги ҳамкорлиkning бугунги ҳолати, унинг ривожланиш истиқболлари муҳокама қилинди. Шунингдек, ҳамкорликни янада мус-

таҳкамлаш ва ривожлантириш мақсадида икки давлат мудофаа идоралари ўртасида штаб музокараларини ўтказиш анъанага айлангани эътироф этилди.

Ўзбекистон ва Италиянинг ҳарбий ва ҳарбий-техник соҳалардаги икки томонлама ҳамкорлик муносабатлари юқори баҳоланди.

Фурқат ЭРГАШЕВ

III darajali serjant Olim BERDIYEV

МУДОФАА ВАЗИРЛИГИДА ТУРКИЯ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазири ўринбосари – Ҳаво ҳужумидан мудофаа кўшинлари ва Ҳарбий ҳаво кучлари қўмондони генерал-майор Ахмад Бурханов Туркия Республикасининг Ҳарбий ҳаво кучлари қўмондони армия генерали А. Гулан бошчилигидаги делегацияни қабул қилди.

Музокаралар давомида икки давлат ўртасидаги дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлаш, Ҳарбий ҳаво кучлари соҳасида ҳамкорлик, бу борада соҳа мутахассисларининг малакасини ошириш истиқболлари атрофида муҳокама қилинди.

Учрашув сўнгида томонлар бир-бирларига эсдалик совғаларни топшириб, ўзларининг самимий тилакларини билдирдилар.

Шунингдек, куннинг иккинчи ярмида делегация вакиллари Чирчиқ шаҳрида жойлашган ҳарбий қисмда бўлиб, ҳарбий қисм фаолияти билан танишиб, кўргазмали парвозларни кузатди. Туркия Республикасининг Ҳарбий ҳаво кучлари қўмондони армия генерали А. Гулан Ўзбекистон ҳарбий учувчи ва мутахассисларининг билим ва тажрибаларини юқори баҳолаш экан, келгусида соҳа йўналишида ташкил этиладиган амалий ишлар икки

мамлакат ўртасидаги ҳарбий алоқаларни янада мустаҳкамлашга хизмат қилишини таъкидлаб ўтди.

Туркия Республикаси ҳарбий делегацияси мамлакатимизга ташрифи давомида Қарши шаҳридаги Ўзбекистон олий ҳарбий авиация билим юрти фаолияти ҳамда Самарқанд шаҳрининг тарихий обидалари билан ҳам танишди.

Катта лейтенант Бобур ЭЛМУРОДОВ

ҲАМКОРЛИК Йўналишлари КЕНГАЙМОҚДА

Мамлакатимиз Мудофаа доктринасига кўра, Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги томонидан халқаро майдонда амалга ошириладиган дўстона алоқаларни тинчлик ва барқарорликни сақлашнинг энг оқилона кўриниши дейиш мумкин. Ана шундай дўстона алоқаларнинг мустаҳкамланиши натижасида ўзбекистонлик ҳарбий хизматчилар халқаро майдонларда мамлакатимиз шарафини муносиб ҳимоя қилиб келмоқда.

Айниқса, бу борада кўшни давлатлар билан кўплаб йўналишларда ўзаро ҳамкорлик йўлга қўйилган. Биргаликда ўтказиладиган ўқув машғулоти, турли мусобақалар, ҳарбий соҳага оид учрашувлар ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлашга хизмат қиляпти ва йўналишлари ҳам кенгайиб бормоқда. Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Бош штаби Навигация таъминоти бошқармаси ҳамда Қозоғистон Республикаси Қуролли Кучлари Бош штаби Навигация-геоахборот таъминоти департаменти ўртасида ўрнатилган дўстона алоқалар бунинг яққол мисолидир.

Қозоғистон Республикаси Қуролли Кучлари Бош штаби Навигация-геоахборот таъминоти департаменти бошлиғи полковник Серик Жолдибаев бошчилигидаги ҳарбий делегация Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Бош штаби Навигация таъминоти бошқармаси бошлиғи подполковник Баҳром Султонов ҳамда Мудофаа вазирлиги Картография

маркази масъул офицерлари билан амалий учрашув бўлиб ўтди. Учрашув давомида соҳа мутахассислари навигация-геоахборот истиқболлари бўйича ўз тажрибалари билан ўртоқлашди.

Учрашув чоғида подполковник Асадулло Нұраев, подполковник Элмурод Қурбонов, майор Элдор Матёкубов ўз тақдимот маърузалари билан Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги кўшинларидаги навигация-геоахборот хизмати фаолияти билан меҳмонларни яқиндан таништирди. Полковник Серик Жолдибаев ва полковник Шаяхмет Аширов ўз чиқишларида Қозоғистон Республикаси Навигация-геоахборот таъминоти департаменти томонидан амалга ошириладиган ишлар тақдирини йиғилганлар эътиборига ҳавола этди.

– Ўзбекистонга аввалги ташрифим чоғида ўзбек ҳарбийларининг навигация-геоахборот касбий кўникмаларини ошириш бўйича қатор тажрибаларини ўрганиб қайтгандим, – дея таъкидлади полковник Серик Жолдибаев. – Бунинг натижасида департаментимиздаги ўқув хонаси худди Ўзбекистондаги сингари жиҳозланди. Бу сафарги учрашувимиз ҳам икки томонлама тажриба алмашиш борасида самарали бўлди ва бу ҳолат давлатларимиз дахлсизлигини таъминлашга хизмат қилади.

Кўшни давлат делегациясининг юртимизга ташрифи давомида Қуролли Кучлар давлат музейи ва «Ғалаба боғи» ёдгорлик мажмуасига экскурсия уюштирилди.

Асрор РЎЗИБОВ

ЯНГИ ВА ЗАМОНАВИЙ ИШГА

Дала-ўқув майдони чинакам маънода аскар академиясидир. Чунки полигонда ҳарбий хизматчи назарий билимларини амалий синовдан ўтказди. Шу боис Ватан ҳимоячиларининг ҳам маънан, ҳам руҳан, ҳам жисмонан тайёргарлиги ошишида, жанговар шайлигининг ривож топишида полигонларнинг ўрни муҳимдир.

Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ тасарруфидаги «Бухоро» умумқўшин полигони бугун мутлақо янгича кўриниш касб этган. Янги ўқув йили арафасида қайтадан қад ростлаган, мукаммал инфратузилмага эга полигон Ўзбекистон Республикаси mudофаа вазири генерал-лейтенант Баҳодир Қурбонов, Бухоро вилояти ҳокими, ҳарбий-маъмурий сектор раҳбари Ботир Зарипов, вазирлик масъул офицерлари, округ ҳарбий хизматчилари, бир гуруҳ фахрийлар, ёшлар ва жамоатчилик фаоллари ҳамроҳлигида тантанали равишда фойдаланишга топширилди.

Маросимда сўз олганлар ушбу маскан эндиликда нафақат ҳарбий хизматчиларнинг жанговар шайлик ва тайёргарлигини оширишда, балки вилоят ёшларини ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш учун ҳам хизмат қилишини алоҳида таъкидлашди. Шундан сўнг меҳмонлар дала-ўқув майдонида яратилган шарт-шароит ва имкониятлар билан яқиндан танишдилар.

Таъкидлаш керакки, барча қулайликларга эга ётоқхоналар, санитар-гигиеник талабларга тўлиқ жавоб берадиган тиббиёт пункти, бир вақтнинг ўзида 300 нафар ҳарбий хизматчини қабул қилиш имконига эга ошхона, маданий ҳордиқ чиқариш учун мўлжалланган амфитеатр ва савдо дўконлари, сунъий қопламага эга мини-футбол майдони, жисмоний тайёргарлик билан шуғулланиш учун спорт шаҳарчалари замон талаблари асосида жиҳозланган.

Тактик тайёргарлик, артиллерия, радиацион, кимёвий ва биологик муҳофаза, тиббий тайёргарлик сингари ўқув синфлари ҳарбий хизматчиларнинг соҳага доир назарий билимларини ошириш учун хизмат қилмоқда.

Улкан майдон бўйлаб ёйилган «Бухоро» умумқўшин полигонининг жанговар-амалий машғулотлар

III darajali serjant Olim BERDIYEV

ПОЛИГОН ТУШДИ

майдонлари бир вақтнинг ўзида 600 нафаргача ҳарбий хизматчининг интенсив равишда шуғулланиши учун мўлжалланган. Руҳий барқарорлик йўлаги ҳарбий хизматчиларни жанговар вазиятларга руҳан тайёрлаш, сафдошига нисбатан ишонч ва жипсликда ҳаракат қилиш кўникмаларини мустаҳкамлайди.

Тактик майдонлар, отиш шахарчалари, винтовкали артиллерия полигони, қўшинлар отиш майдонлари, танкодром, директрисалар, разведкачилар йўлаги, муҳандислик ва радиацион, кимёвий ва биологик муҳофаза шахарчаларида олиб борилаётган машғулотлар ҳарбий хизматчиларнинг ҳар жиҳатдан мукамал тайёргарликка эга бўлишига имкон беради.

Дала-ўқув майдони айна маънода назарий ва амалий билимларни параллел равишда ривожлантириш

учун хизмат қилиши керак. Янгиланган «Бухоро» умумқўшин полигони ана шу вазифани бажаради.

Мазкур маскан муддатли ҳарбий хизматчилар, сержант ва офицерларнинг билим-кўникмаларини ривожлантириш, умуман олганда, юртимиз мудофаасини янада мустаҳкамлаш, шунингдек, ҳудуд ёшларини ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш учун яна бир «аскара академияси» сифатида хизмат қилади.

Мудофаа вазирлиги Ахборот ва оммавий коммуникациялар департаменти

От – йигитнинг қаноти. Унда чопағон шунчаки югурмайди, парвоз қилади. Ҳам жисман, ҳам руҳан қулоч ёяди. Кучига куч, шиддатига шижоат қўшилади. Шамол шовурига эш бўлиб, офтоб нуридан қувват олади.

«АЛПОМИШ»

ОТ СПОРТИ КЛУБИ ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

Ҳарбий хизматчилар учун тоғ ва тоғолди ҳудудларда белгиланган топшириқларни бажаришда отларнинг ўрнини ҳеч бир техника боса олмайди. Шахсий таркиб, ўқ-дори ва қурол-аслаҳаларни белгиланган нуқтага ўз вақтида ва осон етказишда албатта ушбу уловларнинг ўрни бекиёс.

Сурхондарё вилоятининг Денов туманида жойлашган Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ тасарруфидаги ҳарбий қисмга қарашли «Алпомиш» от спорти клубининг фаолияти йўлга қўйилгани ҳам мазкур мақсадларга хизмат қилади.

Умумий майдони қарийб 2 гектарни ташкил этадиган ушбу мажмуа жами 20 бош тулпорни парваришлагга мўлжалланган. Айтиш керакки, барча қулайликларга эга маскан эндиликда Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ тасарруфидаги отлик бўлинмаларда хизмат ўтаётган ҳарбий хизматчиларнинг билим ва кўникмаларини ошириш билан бирга, вилоят ёшларининг ҳам соҳага доир орзу-интилишларини рўёбга чиқаришда муҳим аҳамият касб этади.

Отларни сақлаш, уларга тиббий хизмат кўрса-тиш, ювинтириш, тақалаш, изоляция қилиш каби хоналарда тулпорларни қишчи ва ёзги мавсумда соғлом парваришlash учун барча шарт-шароитлар яратилган. Албатта, буларнинг барчаси чавандоз ҳарбийларнинг ўз вазифасига янада сидқидилдан ёндашиб, қўйилган ҳар қандай топшириқни сифатли ва аъло даражада адо этишлари учун хизмат қилади.

Замон талабларига тўлиқ жавоб берадиган, барча қулайликларга эга мазкур «Алпомиш» от спорти клуби тантанали тарзда фойдаланишга топширилди. Унда Мудофаа вазирлиги масъул офицерлари, туман ҳокимлиги, кенг жамоатчилик вакиллари, Қуролли Кучлар фахрийлари, ҳарбий хизматчилар ҳамда ёшлар иштирок этди.

Дастлаб меҳмонлар янги мажмуанинг шарт-шароити ва имкониятлари билан яқиндан танишди. Маросимда сўз олганлар томонидан ушбу маскан эндиликда чавандозлар юрти бўлган Сурхон воҳасида от спортининг яна бир поғона ривожланиши учун хизмат қилиши алоҳида эътироф этилди.

Таъкидлаш керакки, туманлардан келган мингга яқин ёшлар иштирокидаги тадбир ҳақиқий байрам сайлига айланиб кетди. Бир томонда ҳарбий хизматчилар, аҳоли вакиллари ва ёшлар спортнинг миллий кураш, тош кўтариш, арқон тортиш сингари бир қанча турларидан беллашувлар ўтказаятган бўлса, мажмуа манежида мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Сурхондарё вилояти бошқармаси томонидан спорт техникаларида кўргазмали чиқишлар намойиш этилди. Бугуннинг Алпомишлари от устида турли саф элементларини маҳорат билан бажариши, камондан нишонларни беҳато яқсон этиши, қурол билан жанговар услубларни бажарганини кузатиб турган ёшларда ҳарбий хизматга иштиёқ ва от спортига бўлган қизиқиш янада ортди. Вилоят санъаткорлари томонидан Амир Темур, Жалолiddин Манғуберди каби саркардалар сиймолари яратилди.

Вилоятнинг Узун, Сариосиё, Денов, Шўрчи ва Олтинсой туманлари ҳамда Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округнинг ҳарбий хизматчиларидан ташкил топган 6 та жамоа иштирокидаги баҳслар ким нимага қодир эканини амалда исботлаш имконини берди. От устида кураш, эстафета, поло, кўпкари сингари бир-биридан мураккаб чавандозлик ўйинлари ҳар бир иштирокчининг юқори тайёргарликка эга эканини кўрсатди. От устида елдек учиб бораётган, шиддат билан зот айираётган ўғлонлар боболарга муносиб ворис эканликларини исботладилар. Якунда ғолиблар аниқланиб, ташкилотчиларнинг қимматбаҳо совғалари билан тақдирланди.

Ишонамизки, ушбу маскан ҳар жиҳатдан мукаммал отлик ҳарбий бўлинмаларни тайёрлаш ҳамда республикамизнинг от спорти ривожини учун ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшади.

Катта лейтенант Акбар КАМОЛОВ

ТАҲЛИЛ, ТАВСИЯ ВА КЎРСАТМАЛАР

Шарқий ҳарбий округда батальон ва взвод командирлари билан жанговар тайёргарлик машғулотларини сифатли ташкиллаштириш ҳамда ўтказиш мақсадида беш кунлик ўқув-услубий йиғин бўлиб ўтди.

Унда эришилган ютуқлар ва йўл қўйилган баъзи нуқсонлар таҳлили билан бирга, иштирокчиларга юқори қўмондонликнинг тегишли кўрсатмалари талаблари етказилди. Бўлинмаларда командирлик ва жанговар тайёргарлик тадбирларини ташкил этиш ва ўтказиш, шахсий жавобгарлик ҳиссини ошириш, жанговар шайлик ва тайёргарликни янада ривожлантириш, офицерларнинг етакчилик ва касбий маҳорат қобилиятларини шакллантириш, машғулотларни ташкиллаштиришнинг янги услуб ва амалларини янги педагогик технологияларни қўллаган ҳолда ўтказиш бўйича тегишли тавсия ва кўрсатмалар берилди.

Шунингдек, ҳарбий округнинг Маънавият ва маърифат марказида округ қўшинлари ҳарбий қисм ва муассасалари кадрлар органи мутахассислари билан ҳам ўқув-услубий йиғин

бўлиб ўтди. Йиғинда масъул офицерлар томонидан ходимлар билан ишлашда коррупцион ҳолатларнинг олдини олиш, меҳнат қонунчилигидаги янгилик ва ўзгаришлар, соҳа

ходимларига қўйилаётган талаблар ҳақида батафсил маълумотлар берилди. Иштирокчилар масъуллардан ўзларини қизиқтирган саволларга ҳам жавоб олдилар.

Подполковник Фахриддин НУТФИЛЛАЕВ,
Шарқий ҳарбий округ матбуот хизмати бошлиғи

✓ CHEGARA QO'SHINLARIDA

ВАТАНГА ҚАСАМЁД

ОЛИЙ ШАРАФ

раҳбарияти ва масъул офицерлари, кенг жамоатчилик вакиллари ҳамда аскарларнинг ота-оналари, яқинлари иштирок этди.

Қалбларга ўзгача ғурур ва ифтихор туйғуларини бағишлаган тантаналар давомида сўз олганлар Ватанимиз мустақиллиги, сарҳадларимиз дахлсизлиги ва она халқимизнинг тинчлигию осойишталигини сўнгги нафасигача ҳимоя қилишга бел боғлаган ўғлонларга ўзларининг самимий тилакларини билдириб, уларнинг келгусидаги хизмат фаолиятига омадлар тиладилар. Шундан сўнг содиқлик онтини ичган

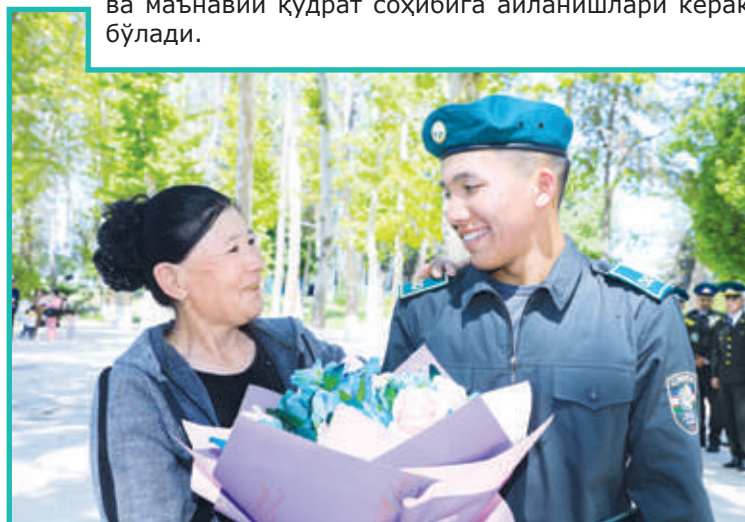
ҳар бир аскарга Президент совғаси – китоблар жамланмаси тақдим этилди.

Виждонли, ҳалол ва жасур жангчи бўлишга қасамёд қилган алпқомат ўғлонлар ўтган қисқа вақт ичида тажрибали офицер ва сержантларнинг саъй-ҳаракатлари ёрдамида ҳарбий соҳанинг сир-асрорларини ўрганиб, дастлабки кўникма ва билимларни ўзлаштиришга муваффақ бўлганларини маросимлар давомида намоиш этилган кўргазмали қўл жанги ва жанговар чиқишлари орқали амалда намоён этдилар.

Ҳақиқий байрамга айланиб кетган тадбирларда Чегара қўшинлари Ашула ва рақс ансамбли хонандалари ҳамда эл суйган санъаткорлар томонидан ижро этилган ватанпарварлик, юртга садоқат, меҳр-оқибат ва муҳаббатни тараннум этувчи куй-қўшиқлар ҳам йиғилганларнинг олқишига сазовор бўлди.

– Бугун ҳарбий либоси ўзига ярашган ўғлимни кўриб, қувончим ичимга сиғмаяпти, – дейди оддий аскар Азизбек Собировнинг онаси Гулчеҳра Собирова. – Фарзандим билан жуда фахрланаман. Хизматини ёруғ юз билан ўтаб, оиламиз бағрига эсон-омон қайтишини тилайман. Армияни ҳаёт мактаби, дейишади. Ишонаманки, бу мактаб ўғлим ва унинг сафдошларини ҳам мустақил фикрлайдиган, жисмонан бақувват, маънавий салоҳиятга эга ёшлар сифатида шаклланишида муҳим ўрин тутди.

Дарҳақиқат, бугунги кунда миллий армиямиз ёшлар учун чинакам маҳорат ва матонат мактабига айланди. Эндиликда Ватанимиз чегараларини қўриқлаш ва ҳимоя қилишдек масъулиятли ва шу билан бирга, шарафли вазифани зиммасига олган бу аскарлар ўз билим ва маҳоратларини доимий равишда ошириб боришлари, замонвий қурол-аслаҳалардан фойдаланиш сир-асрорларини пухта ўзлаштирган ҳолда, жанговар ва маънавий қудрат соҳибига айланишлари керак бўлади.

Майор Фарида БОБОЖОНОВА
ДХХ Чегара қўшинлари

Қуролли Кучлар сафига кираётган ҳар бир ўғлон Ватани олдидаги бурчини ҳалол бажаришга бел боғлаб, ҳар қандай машаққатли синов ва қийинчиликларда ҳам эл-юртининг юксак ишончини оқлашга тантанали равишда қасамёд қилади. Зеро, Ватанга қасамёд бу йигитлик шаъни, ор-номуси, ўз зиммасидаги масъулиятли бурчни шараф билан адо этишга аҳд қилиш демакдир.

Давлат хавфсизлик хизмати Чегара қўшинларига қарашли ҳарбий қисм ва бўлинмаларда ҳам ҳарбий хизматга янги қақирилган муддатли ҳарбий хизматчилар учун тантанали равишда Ватанга қасамёд маросимлари бўлиб ўтди. Республикамиз бўйлаб кўтаринки руҳда ташкил этилган мазкур тадбирларда Чегара қўшинлари

Мудофаа
вазирлигига
қарашли
ҳарбий қисм ва
муассасаларда
муддатли ҳарбий
хизматга чақирилган
ўғлонларнинг
тантанали равишда
Ватанга қасамёд қабул
қилиш маросимлари
ўтказилди.

Ватанга қасамёд кечагина пайдо бўлиб қолган анъана эмас. Бу қанчадан-қанча саркардаларимиз, ботирларимиз тилида янграган ва сўнгги нафасгача юракда сақланадиган муқаддас онтидир. Эндигина ҳарбий ҳаётга қадам қўяётган аскарларнинг шижоати дадил, мақсадлари аниқ. Тадбирларда Мудофаа вазирлиги олий ҳарбий таълим муассасалари бошлиқлари, ҳарбий округ кўшинлари кўмондонлари, вилоят ҳокимлари, Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши

аъзолари, Қуролли Кучлар фахрийлари, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари, ота-оналар иштирок этди.

Пойтахтимиздаги «Ватанга қасамёд» мажмуасида ўтказилган тадбирда мудофаа вазирининг биринчи ўринбосари, Қуролли Кучлар Бош штаби бошлиғи генерал-майор Шухрат Халмухамедов мудофаа вазирининг аскарларга табригини ўқиб эшиттирди. Шунингдек, Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши аъзолари, давлат ва жамоат

ташкилотлари вакиллари, ота-оналар юрт осойишталиги йўлида хизмат қилишга бел боғлаган ўғлонларга ўзларининг самимий тилаklarини билдирдилар. Аскарлар қасамёд қабул қилиб бўлганларидан сўнг ҳарбий хизматчилар томонидан кўргазмали кўл жанги чиқишлари, концерт дастурлари намойиш этилди. Йиғилганларга ҳарбий оркестр ижросидаги бадиий-муסיкий гулдаста янада кўтаринки кайфият бағишлади.

Содиқ бўлишга онт ичган ҳар бир аскарга Президент совғаси сифатида «Ўзбекистон тарихи» ва «Темур тузуклари» китоблари топширилди. Юртимизнинг турли вилоятларидан келган ота-оналар, ёшу кексалар ва меҳмонлар ушбу онларни катта ҳаяжон билан кузатдилар.

Шу кунни Қуролли Кучлар академияси ўқув жараёнини таъминлаш базасида ҳам Ватанга қасамёд тадбири тантанали ва кўтаринки руҳда ўтди. Унда дилда ҳаяжон, кўзда қувонч ёшлари билан иштирок этган ота-оналарни суҳбатга чорладик.

– Ўғлонимнинг ҳаётидаги унутилмас кун билан кутлаш учун Асака туманидан келдик, – дейди Дилноза Мамадалиева. – Фарзандларимизга муддатли ҳарбий хизматни ўташ учун

БУРҲА СОДИҚЛИК ОНТИ

«Яратилган шароитлар, ошхона, ётоқхонларни кўриб қувондим. Армия эр йигит учун ҳақиқий матонат мактаби эканига, ўғлимнинг бу ерда ҳар томонлама чиниқишига ишонаман.

– Бугун аскарларни кўриб, ёшлигим эсимга тушиб, беихтиёр руҳланиб кетдим. Мен ҳам ҳарбий хизматчи бўлганман, ўғлим болалигидан аскар бўлишни орзу қиларди. Унинг аҳди рўёбга чиққанидан мамнунмиз,

ВОДИЙДА УНУТИЛМАС ТАНТАНА

Шарқий ҳарбий округ қўшинларида Ватан ҳимоясига шайланган муддатли ҳарбий хизматчилар тантанали равишда Ватанга қасамёд қилдилар.

Фарғона, Андижон ва Наманган гарнизонларидаги ҳарбий қисмларда йигитлик бурчини ўташ учун юртимизнинг турли вилоятларидан саралаб олинган муддатли ҳарбий хизматчилар учун мазкур тадбир унутилмас кунга айланди. Фарғона гарнизонидаги ҳарбий қисмда ўтказилган тантанали тадбирда Шарқий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони генерал-майор Ойбек Саидов аскарларга мудофаа вазирининг табригини ўқиб эшиттирди ва ўзининг самимий тилаklarини билдирди.

Тадбир саф майдонига Ватанимиз ва Мудофаа вазирлиги байроқларининг олиб кирилиши билан бошланди. Шундан сўнг йигитлар қатъият ва ишонч билан ҳалқимиз, юртимиз олдидаги йигитлик бурчини адо этиш учун тантанали қасамёд қилди. Муддатли ҳарбий хизматчиларга Президент совғалари топширилди.

Шунингдек, тантанали тадбирларда Фарғона, Андижон ва Наманган вилоятлари ҳокимликлари, фахрийлар ҳамда жамоатчилик вакиллари иштирок этиб, йигитларни қасамёд қабул қилганликлари билан табриклашди. Шундан сўнг ҳарбий оркестр ва фахрий қоровул чиқишлари ҳамда концерт дастури тадбир иштирокчиларида унутилмас таассурот қолдирди.

Шарқий ҳарбий округ матбуот хизмати

НУРЛИ ИСТИҚБОЛ УЧУН

Марказий ҳарбий округ Самарқанд гарнизонида шарафли бурчини ўтаётган бир гуруҳ муддатли ҳарбий хизматчилар Ватанга қасамёд қабул қилди.

Тантанали тадбирда Марказий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони полковник Фаррух Зиябаев, Самарқанд вилояти ҳокими Эркинжон Турдимов, Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгашининг ҳудудий бўлими вакиллари, фахрийлар ҳамда аскарларнинг ота-оналари, яқинлари иштирок этди.

Жонажон Ўзбекистонимизнинг нурли истиқболи учун унинг давлат манфаатлари ва мустақиллигининг ҳимоячиси бўлишга қасамёд қилган аскарларга Президент совғаси – «Темур тузуклари» ва «Ўзбекистон тарихи» китоблари топширилди. Шунингдек, қисқа фурсат ичида жисмоний ва маънавий тайёргарлиги юқори ҳамда барчага намуна бўлиб келган бир гуруҳ аскарларнинг ота-оналарига ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлигининг ташаккурномаси берилди.

Тадбирда сўз олганлар мамлакат мудофаасини ҳимоя қилишдек шарафли ва масъулиятли вазифага отланган ўғлонларнинг хизматларига омадлар тилашди. Ҳарбий оркестр жамоаси ва хушовоз хонандаларнинг концерт дастури, вилоят драма театри ижодкорларининг сахна кўринишлари, ҳарбий хизматчилар томонидан тайёрланган қўл жанги ва фахрий қоровулнинг кўргазмали чиқишлари йиғилганларга байрамона кайфият улашди.

Марказий ҳарбий округ матбуот хизмати

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинларида ўз йигитлик бурчини ўташ учун келган ёшлар юртимизни ҳимоя қилишга аҳд қилиб, Ватанга қасамёд қабул қилди. Нукус гарнизонидаги ҳарбий қисмларнинг бирида ўтган тантанали тадбирда округ қўшинлари қўмондони генерал-майор Фарҳоджон Шерматов, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг ёшлар сиёсати, ижтимоий ривожлантириш ва маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари Абатбай Данияров, Нукус ҳарбий прокурори адлия полковниги Шухрат Зоиров, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари ҳамда муддатли ҳарбий хизматчиларнинг ота-оналари ва яқинлари иштирок этди.

Жанубий оператив қўмондонлиги ҳамда Сурхондарё вилоятининг Термиз, Жарқўрғон, Денов, Сариосиё ва Шеробод туманларида жойлашган ҳарбий қисмларда ҳам муддатли ҳарбий хизматга чақирилган ўғлонлар

– дейди карманалик оддий аскар Алпомиш Сайфиевнинг отаси Мадамминбек Валиев. – Ватанга хизмат қилиш ҳар бир йигитнинг бурчидир. Фарзандимизнинг ҳарбий хизматни сидқидилдан адо этишига, буюк аجدодларимиз Жалолиддин Манғуберди, Амир Темурдек Ватан ҳимоячиси бўлишига ишонаман.

Ватанга қасамёд тадбирлари ҳарбий қисм ва муассасаларда қизғин давом этди. Ана шундай тадбирлардан бири Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик

билим юртида бўлиб ўтди. Унда Мудофаа вазирлиги масъул офицерлари, аскарларнинг оила аъзолари, фахрийлар ва кенг жамоатчилик фаоллари жам бўлди. Шунингдек, Тошкент ҳарбий округи, хусусан, Мирзо Улуғбек, Зангиота, Оҳангарон туманларидаги ҳарбий қисмларда ташкил этилган тадбирларда маданият ходимлари томонидан бадиий композициялар ҳамда муддатли ҳарбий хизматчилар томонидан қўл жанги чиқишлари намойиш этилди.

Ватанга қасамёд қабул қилди. Тантанали тадбирларда ота-оналар кўзида севинч ёшлари, дилида ифтихор билан фарзандларининг келгусидаги ҳарбий хизматига муваффақият тилади.

Катта лейтенант
Дилшод РЎЗИҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

Иккинчи жаҳон уруши фронт орти қатнашчиси,
II даражали «Меҳнат фахрийси» кўкрак нишони
соҳиби Рихсим ота Йўлдошев хотиралари

* * *

**АКСАР ЖУРНАЛИСТЛАРНИНГ
БИР ИНЖИҚ ОДАТИ
БОР: СУҲБАТ АВВАЛИДА
МАҚОЛА ҚАҲРАМОННИ
ОБДАН ТАЙЁРЛАБ ОЛИШГА
УРИНАДИ. ЭНГ ЁМОНИ,
ИККИ ТОМОННИНГ ҲАМ
БУ ЖАРАЁНДА АСАБИ
ТАРАНГЛАШИШ ЭҲТИМОЛИ
БОР. ИЖОДИЙ ГУРУҲИМИЗ
ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИНИНГ
ЧИРЧИҚ ТУМАНИДА
ИСТИҚОМАТ ҚИЛУВЧИ
ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ
ФРОНТ ОРТИ МЕҲНАТ
ФАХРИЙСИ РИХСИМ ОТА
ЙЎЛДОШЕВ ХОНАДОНИДА
БЎЛДИ. АНВОЙИ ГУЛЛАРГА
БУРКАНГАН МЎЪЖАЗ ҲОВЛИ
ЎРТАСИДАГИ СЎРИ БИЗНИНГ
СУҲБАТ МАКОНИМИЗГА
АЙЛАНДИ.**

Ичкари хонадан ҳассага таяниб, бизнинг истиқболимизга чиқаётган Рихсим отага илкис ёрдам бермоқчи бўлдим. Отанинг ўғли «тегманг» дея ишора қилди. Кейин у киши бу ҳолга изоҳ берди: – Бу отанинг илтимослари. Қанча қийин бўлмасин, ҳалиям бировдан кўмак олгилари келмайди. Ёрдам бераверсаларинг «ўтириб қоламан-ку», дейдилар.

Оила анъанасига содиқ қолдик. Рихсим ота сўрига чиқиб, қулай жойлашиб олганларидан сўнг, яқиндан танишдик. 93 ёшни қаршилаган отахонга ўзимча бир-икки йўналиш беришга чоғландим. Қулоқларига: «гапираверасиз, эсингиздан чиқиб қолса, тўхтаб оламиз», дегандай бўлдим. Рихсим ота мен томонга хиёл энгашиб, пичирлади: – У даврларни бу калланинг «компьютери»дан ўчириб бўларканми..?

ЭНГ ОДДИЙ ТАРЖИМАИ ҲОЛ

– Туғилган ерим Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманига тўғри келади. Ўша кезлар ёшимни хато ёзиб қўйишган. Вақт ўтиб, 1930 йилда туғилганимни билдим. Ҳамма қишлоқ болалари қатори мактабга

борар эдим. Уруш бошланди-ю, ҳамма ёппасига фронтга жалб қилинди. Эрталаб соат 4 дан кечки 9 гача дарсимиз ҳам, дардимиз ҳам даладаги иш эди. Очарчилик кирмай қолган хонадонни кўрмадим. Одамлар кунжара, ўт-ўланлар уёқда турсин, тошбақани ҳам қозонда қайнатишди. Минг оч қолса ҳам ўзбеклар ҳалол-ҳаромга қаттиқ амал қиларди. 1954 йилда Чирчиқнинг ўзида ҳарбий хизматни ўтадим. 50 ёшгача турли соҳаларда меҳнат қилдим. Узоқ дарбадарликдан сўнг, шу хонадонда кўним топдик. Уйландим. Худо пешанамга 3 ўғил, 12 қиз берди. Невара, эвараларнинг сони элликка яқинлашиб қолди.

«НАРИРОҚ ТУРИНГЛАР, МЕНАМ СИЗЛАРГА ЎХШАБ НОЧОРМАН...»

– Урушда чўнтагимиз пул кўрмай ўтди. Меҳнатингга ҳақ берай деса, колхозда ҳам ҳеч вақо йўқ. Бир чўмич аталага қаноат қилиб, ишлаб юраверардик. Кун кўриш учун гоҳида бўғдой, арпа, жўхори беришарди. Атрофимиздаги 3–4 хонадонда қўл тегирмони бўлиб, биз дон билан ўшанга навбатда турардик.

Бир куни сувга кетаётсам, колхознинг олдида сомон ғарамини кўриб қолдим. Устини қарғалар чўқилаб ётибди. Бола бўлганман-да, қарғаларга қараб: «нарироқ туринглар, менам сизлардай ночорман» деганим, ҳеч эсимдан чиқмайди. Ғарамни титиб кўрсам, бошоқлар чиқяпти. Дарров териби, уйга кетдим. Донни янчиб, ун қилиб, қозонга солдик. Ота-онам, опам, ака-укаларим далада эди. Ўша кун қорнимиз одатдагидан кўра тўйгани учун қувонган эдик.

АҲВОЛИМИЗГА ЎРИС ҲАМ ЙИҒЛАГАНДИ...

– Ҳа, айтганча, қишлоғимизга юқоридан текширувчилар ҳам келган эди. Комиссияда бир ўрис аёл ҳам бор эди. «Сизларга бирор нарс керакми», деб уйимизга киргани ҳеч ёдимдан чиқмайди. У ҳамма хоналарга қараб чиқди. Кейин бир бурчакка бориб, хўнг-хўнг йиғлади. Бу йиғи бизнинг аҳволимиз, ҳеч вақосиз сабр қилиб яшаётганимизгадир. Эҳтимол, уруш мамлакатни шу аҳволга солиб қўйганига чидолмагандир. Билмадим.

«УДОСТОВЕРЕНИЕ»НИ ТАШЛАБ ЮБОРГАНМАН...

– Пахтани яхши тергани учун 1947 йили Совет ҳукумати Фронт ортида хизмат қилганларни тақдирлаш бўйича «приказ» берди. У вақтда мен ўқувчи эдим. Мактабдан пахтани энг яхши терган учтагина одам танлаб олинди. Битта ўрис қиз, битта қозоқ қиз ва мен... Бизга қандайдир «удостоверение» беришди. Тўғриси, мен уни ташлаб юборибман. Вақт

ўтиб, ўртоқларим «трудо-вой фронт» сифатида тезда пенсияга чиқишди. Менда эса муаммо бўлди. Идорага бориб, ўрис ходимга: мен ҳам «трудо-вой фронт»ман десам, ҳужжат сўради. «Удостоверение»ни ташлаб юборганим панд берди. Кейин архивга бордим. Барака топкурлар, текшириб, справка беришди. Ўша қоғозни кўрган ўрис ходим: «мана бу бошқа гап», деди. Ҳужжат гапирадиган пайтлар эдида ўзиям.

БИР ҚОЗОН ГЎШТ

– Бир куни складга борган эдим. Фирмадан туянинг гўштини олиб келишди. «Зам склад» менинг бўй-бастимга яхшилаб назар солди-да, каттароқ гўштга ишора қилиб: «шуни кўтариб олиб кетоласанми», деди. У мени гўё мазах қилмоқчи бўлди. Эҳтимол, йиқилиб-туртилиб, абгор ҳолимни кўрмоқчи бўлгандир. Бор кучимни тўпладим-да, «олиб кетаман» дедим қатъий. Ўзимдан ўтгани ўзимга аён. Туянинг бир оёғини елкалаб, уйга юрдим. Орқамдан ҳеч ким келмади. Балки «зам склад»чи ҳам мендаги тўсатдан пайдо бўлган ғайриоддий кучга ҳайратланиб, индамагандир. Ўша куни уйимизда бир қозон гўшт қайнади (Отахон шу ерда йиғлаб юборди). Дадам раҳматли уйга келиши билан кўзларига ишонмай қолгандилар.

Ростини айтсам, уруш туғанидан кейин ҳам вазият тезда яхшиланиб кетмади. Аниқ эсимда, то 53-йилларгача меҳмон олдида битта нон қўёлмас эдик. Бун кексалар яхши билади.

МУСТАҚИЛЛИК...

– Худо ризқимизни қиймаган экан. Яхши замонларда ҳам яшаб турибмиз. Бўлмаса, очликдан жон берган кимларни кўрмадик? Ўзлигимиз, қадриятларимиз биз билан қолди. Совет даврида ўзбек миллий байрамлари деярли нишонланмас эди. Наврўз ортидан бошимизга қанча балолар ёғилмади, дейсиз. Кўхна замонда колхоз бригадирининг гапини икки қилсанг, ўша куни тегиб ҳайдарди. – Ана, кўчада ўрнингга ишлайдиганлар қалашиб

ётибди, дерди ўдағайлаб. Ҳозир ер ҳақиқий деҳқонники.

Мустақилликнинг яна зўр тарафини айтайми? Худога шукр, 3 йил олдин муқаддас Ҳаж зиёратини амалга оширдик. Авваллари бунақа ишлар тушимизга ҳам кирмасди.

Шу ёшга кириб англаганим, инсон ҳар доим, ҳар қандай шароитда ҳам шукр ва сабр-қаноатда яшаши керак. Бўлмаса аҳволи оғир бўлади. Чунки бу фазилатлар билан ҳамма қийинчиликларни енгса бўлади. Мен бу гапларни болаларимга, невараларимга ҳам кўп айтганман. Худога шукр, кам бўлгани йўқ. Кўплари ҳарбийдан камол топди. Пенсияга чиққанлари бор, ишлаётганлари қанча? Ўзим эса II даражали «Меҳнат фахрийси» кўкрак нишонини олганман. Бир инсонга лозим бўлган ҳурмат ва эъзозни кўраётганимдан бахтлиман.

Бир гап айтмайми, армияда хизмат қилишдек роҳатижон вазифа ҳеч қаерда йўқ. Бу ҳамма нарсани ўзида жамлай олган муқаддас жой. Мана, масалан, кўчада юрган у-бу кимни ёқасини текширинг, аксаридан кир топиш мумкин. Армияда ёқангиз тугул формангизга доғ туширмайсиз. Улар доим ўзини озода сақлашга одатланган бўлади.

* * *

Рихсим бобо Йўлдошев билан суҳбатимиз узоққа чўзилди. Бобо ўтмиш воқеаларини бир кулги, бир йиғи аралаш айтиб беради. Унга қулоқ солган киши бир маънос давр эртагини тинглаётгандек ўйга толади, гўё. Аммо бу эртас моҳиятидаги қанчадан-қанча айтиб бўлмас ўқубат ва азоблар, кўзёшу айрилиқлар борлиги эса ёлғиз Худога аён.

Ҳа, айтмоқчи, мақоладаги сўзлар ва воқеалар Рихсим ота қандай айтиб берган бўлса, шу ҳолида қолдирилди.

Катта лейтенант
Бобур ЭЛМУРОДОВ,
«Vatanparvar»

БИР ҚАЙҒУЛИ ЭРТАГИ УРУШ

ҚИЁМАТЛИ ҚУРОЛДОШ ДЎСТЛАР

ГИРДИҚЎРҒОН – КАТТАҚЎРҒОННИНГ
ШУНДОҚҚИНА БИҚИНИДА
ЖОЙЛАШГАН ПАЙШАНБА
ШАҲАРЧАСИ ТАРКИБИГА КИРУВЧИ
СЎЛИМ ГЎШАЛАРДАН БИРИ.
ҚОРАДАРЁ БЎЙИДАГИ ЖАРЛИКЛАР
ЭТАГИДАГИ БОҒУ РОҒЛАР
ГИРДИҚЎРҒОННИНГ КЎРКИ. ДАРЁ
БЎЙИДАГИ ҚАЛИН ТЎҚАЙЗОРЛАР
ҲАМ ҚИШЛОҚНИНГ ЎЗГАЧА
ТАРОВАТИНИ ЎЗИДА АКС ЭТТИРИБ
ТУРАДИ.

Мана шундай сўлим гўшада
туғилиб ўсган Раҳмат бобо
Қобулов ҳамда Райим бобо
Юсупов Иккинчи жаҳон
урушининг қонли сўқ-
моқларидан жонажон
қишлоғининг соғин-
чи ила омон қайт-
ди. Ёшлиги ана шу
жарликлар этагида
ўтган икки нуро-
ний отахон бир
умрга қиёматли
дўст бўлиб қолиш-
ди.

– Райим билан
болаликдан тала-
шиб катта бўлган-
миз. Айниқса, ёзининг
жазирама кунларида
Қорадарёнинг лойқа су-
вида чўмилиб, ким ўзарга
сузганларимиз, тик жарлик-
ларга пойгалашиб чиққанларимиз
асло ёдимдан чиқмайди. Хуллас, лойқа сувлар ва
жарликлар бизни ўсмирлик даврида роса чиниқтир-
ган. 1942 йил 17 ёшни қаршилаш арафасида фашист
босқинчиларига қарши курашга отланиб, Ульяновск
вилоятининг Кузнецк шаҳрида уч ойлик ҳарбий
тайёргарликдан ўтдик. Душманга қарши жангга ки-
ришдан олдин, албатта, Гирдиқўрғонга эсон-омон
қайтамиз дея ахдлашиб олдик...

Воронеж шаҳри учун кечган жанглар олдида
42-гвардиячи ўқчи полки таркибига келиб қўшилган
полвон келбатли ўзбек йигити дарҳол командирлар
эътиборига тушди ва разведкачилар бўлинмасига
ўтказилди. Разведкачилар жанговар топшириқни
асосан тунда бажарар, кундузи эса дам олишарди.
Разведкачилар камдан-кам ҳолларда, бўлинмани
душман пайқаб қолгандагина ҳақиқий жангга кири-
шарди. Кунларнинг бирида Раҳмат Қобулов ўзидан
ёши биров каттароқ бўлган лейтенантдан ишғол
гуруҳига ўтказишни талаб қилди.

– Командир, мени ишғол гуруҳига ўтказинг, жангга
киргим келяпти. Фашистнинг онасини учқўрғондан
кўрсатай!

– Қобулов, шусиз ҳам сен муҳим вазифани бажар-
япсан. Биламан, фашистларни кўргани кўзинг йўқ. Сабр
қил, жигарим, сенда бундай имконият ҳали бўлади.

Взвод командири билан бўлиб ўтган ушбу суҳбатда
топшириқни бажаришдан бўйин товламагандим, дея
эслайди Раҳмат бобо ўз хотираларида. Аслида ўшанда
кечаси разведкага чиққанлар қаторида кундузи дам
олишдан, фронт чизиғининг олдинги қаторида жанг
олиб бораётганларнинг ортида юришдан, жангларда
қуролдош дўстларни йўқотаётгандан виждони қий-
налганди.

Димацини ва Мали аҳоли
пунктларини озод қилишдан
олдин взводдаги йўқотишлар
сабабли Раҳмат Қобулов ўзи
хоҳлаганидек ишғол гуруҳи-
га ўтказилади. Артиллерия-
чиларнинг ҳужумидан кейин,
душман траншеясига шердек
отилиб борган каттақўрғон-
лик йигит милтиғи ёрдамида
бешта фашистни ер тишлат-
ди. Сонидан яраланганига
қарамасдан, сафдан чиққан
взвод командири ўринбо-
сарининг вазифасини аёло
даражада бажаришга ки-
ришди. Ўлжа сифатида қўлга
киритган пулемёт ёрдамида
жон-жаҳди билан қаршилик
кўрсатишга уринган босқин-
чиларнинг бошлаб тазири-
ни бериб, Мали қишлоғининг
озод этилишида қаҳра-
монлик кўрсатди.

Жангдаги мазкур
жасорати учун
1944 йилнинг
9 августидан
полк коман-
дирининг
буйруғига
асосан,
III даража-
ли «Сла-
ва» ордени
билан тақ-
дирланди.

1945 йил
24 январь
куни Раҳмат
Қобулов хиз-
мат қилаётган
13-гвардиячи ўқчи
дивизия Одер дарёси-
ни кечиб ўтиш жанглари-
да қатнашди. Гвардиячи ки-
чик сержант унвонини олган
қаҳрамонимиз ўқ ва снаряд-
лар ёмғири остида ўз бўлин-
масини ҳужумга бошлади ва
Линден аҳоли пункти фашист
босқинчиларидан озод этил-
ди. Кўрсатган мардлиги учун
II даражали «Слава» ордени
билан мукофотланди. 1945
йилнинг 16 апрелида Бер-
лин остоналарида шиддатли
жанглар бўлиб ўтди. Фашист
босқинчилари бор кучи бил-
ан қаршилик кўрсатар,
гвардиячи кичик сержант
Раҳмат Қобулов бўлинмаси
эса бу қаршиликка қара-
май, фақат олға борарди.

Натижада Одер дарёсининг
ирмоқлари Нейсе ва Шпрее
оралиғидаги Гросс-Дюбен
аҳоли пунктида душманнинг
аввалига биринчи, кейин
иккинчи химоя истехкоми
ишғол қилинди. Раҳмат Қобу-
лов ана шу жангда кўрсатган
қаҳрамонлиги учун «Қизил
Юлдуз» орденига лойиқ то-
пилди. Аслида полк коман-
дири подполковник Иван Поло-
вец ўзбекистонлик жангини
I даражали «Слава» орде-
нига тавсия этса бўларди.
Шунда «Слава» орденининг

барча даражалари билан
тақдирланган ўзбекистон-
ликлар сони яна биттага
ортарди. Аммо полк коман-
дири Раҳмат Қобуловнинг
ҳар сафарги қаҳрамонлигини
«Қизил Юлдуз» орденига
лойиқ топган.

– Жангларнинг бирида
фашистлар бомбардимони
туфайли қаттиқ яраландим.
Шерикларим йиқилганимни
кўриб, ўлди деб ўйлаган
экан. Бомба парчалари ел-
камдан пастроққа санчилиб-
ди. Кейинроқ овоз чиқарган-
манми ёки кимирлаганманми
билмайман, каттақўрғонлик
Хуррам деган йигит кўриб
қолган. Хуллас, Украинанинг
Кременчуг шаҳридаги госпи-
талда тўрт ой даволаниб,
сафга қайтгандим. Хуррам
Каттаминг томондан, Туғма
қишлоғидан. Урушдан кейин
уни топдим. У ҳам қиёматли
дўстим бўлиб қолди.

98 ёшда бўлишига қара-
май Раҳмат бобонинг анча
тетик, шу билан бирга хоти-
раси ҳам кучли эканлигига
қойил қолдик. У воқеалар
кетма-кетлигидан чалғимас,
ҳатто йил, ой, сана ва кун-
нинг қайси вақтида, қаерда
содир бўлганини аниқ-тиниқ
эсларди.

Раҳмат бобо Қобулов
5-гвардиячи армия тарки-
бида 1 ва 2-Украина фронт-
ларида Воронеж, Харьков,
Полтава, Львов, Курск каби
ўнлаб шаҳарларни, Украина,
Руминия, Польша, Герма-
ния ва Чехословакияни фа-
шизмдан озод этишда қаҳра-
монлик кўрсатди. Жангларда
беш марта яраланди. Жа-
сорати ва мардлиги учун
II ва III даражали «Слава»,
«Қизил Юлдуз» орденлари
ва қатор медаллар билан
тақдирланди. Урушдан кейин
ҳарбий хизматни 1949 йил-
га қадар Австрия пойтахти
Вена шаҳрида давом эттир-
ди. Жонажон юртига қайтиб
келгандан кейин колхозда
электр устаси бўлиб халққа
хизмат қилди. Турмуш ўртоғи
Муяссар ая Қобулова билан
биргаликда тўққиз ўғил ва
бир қизни вояга етказди.

Раҳмат бобо узоқ умр
кўришининг сабабини сўра-
ган инсонларга шундай жа-
воб беради:

– Пайшанба шаҳридаги
4-мактаб биноси олдида
урушга сафарбар қилинган
ҳамқишлоқларим, дўстларим
ҳали-ҳануз кўз олдимдан
кетмайди. Уларнинг қан-
ча-қанчаси фронтдан қайт-
мади. Уруш туфайли юртимиз
асл ўғлонларидан айрилди.
Фашизм балоси халқимиз
қалбига битмас жароҳат
солиб кетди. Кўплаб ватан-
дошларим жангҳоҳларда кўз

олдимда армон билан жон
берди. Мен ўшанда улар учун
ҳам яшашим кераклигини
англаб етганман. Армон би-
лан ўтган забардаст йигитла-
римизнинг порлоқ хотираси
учун нафас олиб яшайман.
Уларнинг қаҳрамонлигини
ҳали анча вақт келгуси ав-
лодларга етказиш менинг
бурчим деб ўйлайман. Узоқ
умр кўришимнинг сабаби
шунда бўлса керак.

Райим бобо Юсупов
уруш сўқмоқларига Харьков
шаҳрини озод этиш жанглари
билан кириб борди. Руминия,
Венгрия, Австрия, Чехосло-
вакия, Германия учун бўлган
қонли жангларда қатнашди.
Бир неча марта яраланиб,
яна сафга қайтди. Қиёматли
дўсти Раҳмат бобо Қобулов
сингари 1949 йилга қадар
ҳарбий хизматни Руминияда
давом эттирди. II даражали
«Ватан уруши» ордени ва
мардлиги учун бир қатор ме-
даллар билан тақдирланган.

Райим бобо дўсти билан
ахдлашгандек, жонажон юр-
тига тирик қайтди. Фашист
босқинчиларига қарши ку-
рашган уруш қаҳрамони
тақдирига бир-бирдан ач-
чиқ қисматлар битилган эди.
Жангҳоҳларда қон кечи-
б, йигитлик даврининг энг гул-
лаган даврини йўқотган Ра-
йим бобони юртида машҳум
хабар кутиб турарди. Урушга
кетган акасида «қорахат»
келган, ота-онаси эса икки
фарзандининг фронтдан
қайтишини кута-кута вафот
этганди. Оиласидаги оғир
жудодикни меҳнат билан
енгиб ўтишга қарор қил-
ган қаҳрамонимиз қишлоқ
хўжалиги соҳасида таълим
олди ва колхозда агроном,
бригадир лавозимларида
фаолият кўрсатди. Турмуш
ўртоғи Очилтош ая билан
учта ўғил ва иккита қизни
вояга етказди.

Фашизм устидан қозонил-
ган ғалабага ҳисса қўшган
ўзбекистонлик жангчилар
қаторида Раҳмат бобо Қобу-
лов ҳамда Райим бобо Юсу-
повнинг ҳам хаёт йўли ёш
авлодга ўрнақдир. Отахон-
лар ҳар доим Каттақўрғон
гарнизонида хизмат қила-
ётган ҳарбий хизматчилар,
шунингдек, фахрийлар,
маҳалла фаоллари ва мактаб
ўқувчиларининг эъзозиди.
Улар байрамларда Раҳмат
бобо ҳамда Райим бобонинг
хонадонидида меҳмон бўли-
шади.

Икки қиёматли дўст
фронтда босиб ўтган суронли
йиллар ҳақидаги ўз ҳикоя-
ларини ёшларга сўзлаб бе-
рар экан, бугунги осойишта
ҳаётга шукрона келтириб,
давлатимиз томонидан уруш
фахрийларига кўрсатилаёт-
ган ғамхўрликлар учун мин-
натдорчилик билдиришди.
Нуроний отахонларнинг Ва-
тан химоячилари бўлмиш
ҳарбий хизматчиларнинг
шарафли касб-корига му-
ваффақият ва ёшларнинг
порлоқ келажакига омад
тилаб қилган дуоларини
тинглаб ўтириб, биз ҳам бу-
гунги фаровон турмушимизга
шукрона келтирдик.

Камолиддин АСРОР

ХАЛҚАРО АРЕНАЛАРГА

Спорт билан мунтазам шуғулланиш ҳар қандай кишини чиниқтириши табиий. Боз устига югуриш, сузиш, кураш, қўл жанги, тош кўтариш каби қатор спорт турларига ошно бўлиш ҳар жиҳатдан тоблайди. Шу маънода Мудофаа вазирлиги қўшинлари миқёсида ўтказилган ҳарбий-амалий ва Олимпия спорт турлари бўйича умумармия спорт мусобақаларининг аҳамияти катта бўлди.

Мусобақалар Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари академияси, Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази ҳамда Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти спорт мажмуаларида бўлиб ўтди.

Қисқача тўхталадиган бўлсак, жумладан, бадминтон шarti халқаро бадминтон қоидаларига асосан учта ўйинда ўтказилди: яккалик ва жуфтлик баҳслари. Жамоа таркибидан 2 та эркак ва 2 та аёл ҳарбий хизматчилар яккалик ҳамда жуфтлик баҳсла-

рида иштирок этишди. 21 очко йиққан спортчилар ўйин ғолиби бўлди.

Кураш мусобақаси эса -66 кг; -73 кг; -81 кг; -90 кг; 100 кг ҳамда 100 килограммдан юқори вазн тоифаларига бўлинган ҳолда ташкил этилди. Отиш спорти, пичоқ улоқтириш ва сузиш шартлари ҳам Мудофаа вазирлиги қўшинлари миқёсида армия ўйинларини ўтказиш тўғрисидаги низомга мос равишда ўтказилди.

Мусобақа иштирокчилари «Армия биатлони», «Ўқ отиш спорти», «Тош кўтариш», «Пичоқ улоқтириш»,

«Ҳарбийлаштирилган спорт мажмуаси кўпкураши», «Енгил атлетика», «Қўл жанги», «Миллий кураш», «Офицерлар уч кураши», «Бадминтон» каби спорт турлари, шунингдек, 3, 10 ва 21 километр масофаларга ярим марафон югуриш бўйича беллашдилар.

Бир неча кун давом этган умумармия ўйинларини юқори савияда ўтказиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси спорт федерацияларидан юқори малакали мутахассислар ва ҳакамлар жалб этилди. Уларнинг баҳолаш мезонлари асосида жамоа-

лар спорт турлари бўйича қуйидаги ўринларни банд этди.

«Армия биатлони» – 1-ўрин Тошкент ҳарбий округи; 2-ўрин Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти; 3-ўрин Шарқий ҳарбий округ.

«Армия қўл жанги» – 1-ўрин Тошкент ҳарбий округи; 2-ўрин Шимоли-ғарбий ҳарбий округ; 3-ўрин Марказий ҳарбий округ.

«Ўқ отиш» – 1-ўрин Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари қўмондонлиги; 2-ўрин Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим

юрти; 3-ўрин Қуролли Кучлар академияси.

«Офицерлар учкураши» – 1-ўрин Шимоли-ғарбий ҳарбий округ; 2-ўрин Марказий ҳарбий округ; 3-ўрин Қуролли Кучлар академияси.

«Ҳарбийлаштирилган спорт мажмуаси кўкураши» – 1-ўрин Чирчиқ олий танк кўмондонлик-муҳандислик билим юрти; 2-ўрин Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ; 3-ўрин Қуролли Кучлар академияси.

«Пичоқ улоқтириш» – 1-ўрин Тошкент ҳарбий округи; 2-ўрин Чирчиқ олий танк кўмондонлик-муҳандислик билим юрти; 3-ўрин Шарқий ҳарбий округ.

«Миллий кураш» – 1-ўрин Шимоли-ғарбий ҳарбий округ; 2-ўрин Тошкент ҳарбий округи; 3-ўрин Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ.

«Тош кўтариш» – 1-ўрин Қуролли Кучлар академияси; 2-ўрин Шимоли-ғарбий ҳарбий округ; 3-ўрин Тошкент ҳарбий округи.

«Енгил атлетика» – 1-ўрин Тошкент ҳарбий округи; 2-ўрин Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ; 3-ўрин Марказий ҳарбий округ.

«Бадминтон» – 1-ўрин Чирчиқ олий танк кўмондонлик-муҳандислик билим юрти; 2-ўрин Қуролли

Кучлар академияси; 3-ўрин Тошкент ҳарбий округи.

Мазкур ўнта спорт тури бўйича умумий натижаларга кўра, 1-ўринга Тошкент ҳарбий округи; 2-ўринга Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ; 3-ўринга Шимоли-ғарбий ҳарбий округ жамоаси сазовор бўлди.

Спорт турлари бўйича яқка тартибдаги ўринлар ҳам белгиланиб, кучли учликлар аниқланди.

Қуролли Кучлар академиясида ғолиб ва совриндорлар Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазирининг эсдалик нишонлари, кубок ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

Капитан Азиз НОРҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

Бугун атрофимиздаги олам ҳар қачонгидан ҳам гўзал. Жанубда ўрикларнинг олди пишди, деган хабарларни ўқиганимизга ҳам ҳафта бўляпти. «Йўғ-ейй», дейишимизни билгандек хабар остида расм ва манзил ҳам кўрсатилибди.

Б у йилги Ҳайит байрами таътиллари ҳам бир бошқача кечди. Кўкларнинг тароватли бир палласига тўғри келгани нур устига нур бўлди-да. Тўрт кунлик таътилни барча кўнгли тилаганидек ўтказганига шубҳам йўқ. Ижтимоий тармоқлар саховатли инсонларнинг эзгу амаллари-ю, табиат қўйнига қилинган саёҳат тасвирларига тўлиб-тошди.

Ижтимоий тармоқларни қузатаётган ёлғиз мен эмаслигимни пайқаб қолдим. Қандай қилиб, дейсизми? Ижодкор дўстларимиздан бири шундай савол билан юзланибди: «Ҳамма Андижонга йўлга чиқибди, биз нимадандир беҳабар қолдикми?» Дарров жавоб ҳам кела қолди: Андижон қир-адирларида лолақизғалдоқ сайли!

Эҳ-ҳейй, қизғалдоқларни кўринг энди. Лов-лов ёниб охири-кети кўринмайди. Расмлар, видеотасвирлардан қип-қизил ранг тошиб, ҳузурингизга, истиқболингизга чиққудек...

Қизғалдоқларни яхши кўраман. Болалигимни, онамни эслатади, уйимиз қаршидаги ям-яшил, беданалар сайраб ётадиган улкан йўнғичқазорни эслатади. Йўнғичқа ораларида қип-қизил очилиб ётарди, шу дамлар. Биттасини кўриб узмоқчи бўласан, яна бири ловуллаб сени чорлаётгандек бўлади, ҳовлиқиб қоласан... Бола эканман, узиб бир кучоқ қилиб, томорқадаги помидор ниҳолларини тагини юмшатаётган оям (онам)нинг олдиларига югурдим, севинтиргим келди-да. Аммо оям севинмадилар, қизғалдоқларга ачиниб қарадилар-да, менга: «жавр қилибсан-да, қизим, ўзи лаҳзалик умри бор, дарровгина тўкилади, ўсган жойида тургани маъқул эди...» дедилар. Ростдан ҳам югуриб-елиб келтирган лолақизғалдоқларимнинг гулбарги бутуни деярли йўқ эди, боягина мени дунёларга сиғдирмай севинтирган, югуртирган, шамолдек елдирган ловуллаган қизғалдоқлар энди бир ғариб, бечораҳол эдики...

Мен шундан кейин қизғалдоқ узмадим. Бугун далалардан узоқлашиб кетдим. Баъзан шаҳар кўчаларида ҳам қизғалдоқларга кўзим тушади, юрагим менга бўйсунмай гурсиллаб уриб кетади, олдида узоқроқ тургим келади, бироқ тўкилишига гувоҳ бўлишни истамайман. Энгашиб, онамнинг юзларини силаган каби авайлаб қафтларим билан силайман ва пичирлайман: «хуш келдинг, қизғалдоқ, оямнинг ардоқли чечаги!»

Йўнғичқазор... Гўзал эди, аммо... ўриб олинганидан сўнг ўрнида қайғули бир манзаралар қоларди. Шундоққина ерга ин қурган қушнинг (бундай қушларнинг бир нечта тури бор) қонга беланган, эзилган полапонлари... Ем-хашак ҳаёт-мамот масаласи бўлса ҳам бола қалби бундай фожиани қабул қилиши қийин.

Мен аслида табиат қўйнига саёҳатлар ҳақида гапирмоқчи эдим. Ўсимлик дунёси, қушлар, жониворлар – булар бир-бири билан шу қадар чамбарчас боғланганки, истасанг ҳам бу уйғунликни бузолмайсан.

Ижтимоий тармоқларнинг ибратли жиҳатлари кўп. Садриддин Салим Бухорий айтганидек, «Ғурбат излаганга ғурбатдир дунё, Ҳикмат излаганга ҳикматдир дунё». Менга Сирожиддин Рауф ижоди ёқади. Тармоқларда ҳам қузатиб бораман, улар Тошкентдан Қаршига оилавий саёҳатларининг айрим лавҳаларини ҳам жойлашибди. Айрим миллат ойдинлари тақдирида юрт дарди билан яшаш битилгандек. Оила яқинлар зиёратига кетяпти, йўлларнинг нобоплигига масъуллар эътиборини қаратишни ҳам унутгани йўқ. Яна бир ҳудудда яшил кенгликлардан баҳраманд бўлиш баробарида оила эркаклари атрофни чиқиндилардан тозалашни ҳам унутмабди. Улар бунга мажбур эмас, аслида, аммо қалби

уйғоқлик, она Ерга муҳаббат, дахлдорлик ҳисси, тарбияси бепарво бўлишга йўл қўймайди. Қолаверса, бугун устоз даражасига етган адибимизнинг кузатувчилари, шоғирдлари учун ибратдир!

Табиат қўйнига саёҳат ҳақида гапирмоқчи эдим. Байрам таътилларида Тошкент кўчалари бўшаб қолди, деган ҳазилнамо гапларни эшитдик. Рост бунинг сезганим йўқ. Кўрганларнинг айтишича, бутун Тошкент тоғ бағрига дам олишга чиқибди. Тоғ йўлларининг тир-

леграм каналларда ҳам худди шундай, Қизил китобга киритилган айрим қушлар бемалол сотиляпти.

Кўзни қувонтирадиган неки бўлса, инсон унга эга чиққиси, уни узгиси келади, эҳтимол, у сўнгги кучини тўплаб уруғ қолдиришга ҳаракат қилаётгандир. Ҳамма нарсани пайҳон қилсак, лаҳзалик севинч ёки эрмак учун узсак келажак наслларга нима қолдирамиз?!

Бежиз қизғалдоқлардан сўз очганим йўқ. Лолақизғалдоқлар ловуллаб оламни гўзалликка буркаётган шу кезларда далалар тароватидан баҳра олишга чиққан инсонларнинг барчаси ҳам саёҳат маданиятига амал қилаётгани йўқ. Расмга тушиш учун қизғалдоқларни узиб, бирпасдан кейин уларни дуч келган томонга отиб кетмоқдалар. Рост, унчалик ҳам ичинг ачийдиган ўсимлик эмас қизғалдоқ, кейинги йил ҳам қир-адирларни тўлдириб очилиши мумкин. Аммо унинг кўплиги бефаросатларча, жохилларча муносабатни оқлашга асос бўлмайди. Ахир биз ёввойи эмас, онгли жонзотлармиз. Табиат гўзалликларидан авайлаб баҳраманд бўлайлик, фарзандларимизни ҳам оқилларча муносабатда бўлишга ўргатайлик.

Байрам таътиллари ҳам ўтди. Қир-адирларда, тоғ ёнбағирларида одамлардан қолган излар билан бир қизиқиб кўринг-а. Баклажклар, бир марталик сув, емак идишлари, овқат қолдиқларига чидаса бўлар, қоғоз ва намланган салфеткалар, тагликлар, целлофан халталар, пайҳон бўлган лолзорларни гапирмай ҳам қўяқолайлик. Машиналар юриш мумкин бўлган жойга қадар эмас, юриш имкони бор ерларгача чиқиб борди.

Мулк дахлсизлигининг ёзилмаган қонунлари ҳам бор. Табиат бағрига бу каби саёҳатларимиз ана шундай дахлсизликни бузиш саналади! Эҳтимол, бу ёзганларимизни ўқиб кимларнингдир юзига истехзоли табассум югурар. Фикримиз янглиш бўлса, яқингинада Қашқадарё вилоятида айиқ билан юз берган воқеани эсланг! Айиқ очликданми, хасталикданми аҳоли яшаш жойларига эниб келди. Ўлдирмагунча ўз ҳолига қўймадингиз-ку?! Ҳеч кимга ҳужум ҳам қилмаган экан...

Азиз одамлар, ортингиздан тоғдек ахлатлар қолдирманг. Саёҳатларингиз ҳали кеч кузга қадар давом этади, бунга аминмиз. Дам олишдан сўнг худди уйингизни йиғиштирган каби ўша ҳудудни тозалаб кетинг. Шу азиз ер, азиз тупроқлар ҳаммамизники, у яхшимизни ҳам, ёмонимизни ҳам бирдек бағрига олади, ҳали кимсани бағридан чиқариб отмади. Биз ҳам уни тоза тутайлик, бошқаларнинг ҳам ҳақлари борлигини унутмайлик!

Инобат ИБРОҲИМОВА,
«Vatanparvar»

бандлигидан чиқарилган хулоса бўлса керак. Мени бошқа нарсга ўйлантиради. Одамлар дам олиш баҳонасида тоғ бағирларини ифлослантирмадиларми-кан? Йўқ, бундай бўлиши мумкин эмас, деган жавобни эшитгим келади. Аммо...

Анча йиллар муқаддам «Vatanparvar» саҳифаларида халқимизнинг севимли санъаткори Эркин Комилов билан суҳбат эълон қилинган эди. Шу инсоннинг бир гаплари ҳеч ёдимдан чиқмайди. «Мен ерга тупуролмайман, уни азиз биламан, чунки унинг бағрида отам, онам бор!» деган эдилар.

Шу инсоннинг замондошлари эса машина ойнасидан оналари тенги аёллар тозалаб юрадиган кўчаларга бемалол ахлат отишади, чорраҳаларда машина эшигини очволиб, бемалол носвой тупурадилар...

Мен асли табиат қўйнига саёҳатлар ҳақида гапирмоқчи эдим.

Тиниб-тинчимас ижодкор, олима Наргис Қосимованинг ташаббуси билан яқинда йўлга қўйилган эковолонтерлар гуруҳи фаолиятини қузата туриб бизда табиат қўйнига саёҳат маданияти деярли шаклланмаганига амин бўлдим. Волонтерлар каттагина ҳудудларни тозаладилар: чиқиндилар орасида пластик идишлардан тортиб, болалар тагликларигача бор.

Азиз ўқувчи, айтингчи, табиат қўйнига дам олишга чиқиб, тоза ҳаводан, атроф-муҳит гўзаллигидан баҳраманд бўлиб, қайтаётганида боласининг тагликларини бемалол дуч келган жойга улоқтириб кетаётган онадан қандай тарбиячи чиқиши мумкин?! Уйингизда бундай номаъқул ишларни қилмайсиз-ку?! Болаларимиз бизга кўзгу кабидир. Вақт ўтган сайин уларда ўзимиз аниқроқ кўрина бошлаймиз: бизни уялтирадиган ҳолатида ҳам, ўша бизмиз, бизни фахрлантирадиган ҳолатида ҳам, ўша бизмиз!

Бугун ёввойи табиатимиз анчагина ғариблашган. Одам оёғи етмаган жойлар деярли қолмапти. Бу эса бу ерларнинг ҳақиқий эгалари бўлган турли жониворлар ҳатто ўсимликларни ҳам сиқиб чиқарилишига сабаб бўляпти. Бунга биз, ўзимиз, ақлли инсонлар, энг муқаррам зот – одамлар сабабчимиз. Вилоятларни бир-бирига боғлайдиган катта йўллар ёқасида Қизил китобга киритилган лолалар сотилмоқда. Те-

Мазкур рукн остида муштарийларга референдум қонунчилиги ва амалиёти бўйича туркум мақолалар бериб бориш назарда тутилган. Бу орқали референдум ўтказувчи участка комиссияларини тузиш тартиби ва улар фаолиятининг асосий жиҳатлари, референдумда овоз берувчи фуқароларнинг рўйхати билан ишлаш, муддатидан олдин овоз беришни ташкил этиш ва ўтказиш, референдум ўтказувчи участка комиссиясининг фаолияти, референдум участкасида овозларни санаб чиқиш ва натижаларни белгилаш, референдум ўтказувчи участка комиссиясининг оммавий ахборот воситалари вакиллари, кузатувчилар билан ҳамкорлиги ҳақида маълумот ва тушунчаларга эга бўлишингиз мумкин.

АВВАЛ — ИНСОН, КЕЙИН — ЖАМИЯТ ВА ДАВЛАТ

РЕФЕРЕНДУМ ЎТКАЗУВЧИ УЧАСТКА КОМИССИЯЛАРИНИНГ КУЗАТУВЧИЛАР ВА ОАВ ВАКИЛЛАРИ БИЛАН ИШЛАШ ТАРТИБИ

«Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида»ги қонуни ҳамда «Референдум участкалари ва референдум ўтказувчи участка комиссиялари тўғрисида»ги низоми талабларига асосан, референдум ўтказувчи участка комиссияси ўз фаолиятини қонунийлик, коллегиялик, ошкоралик ва адолатлилиқ принциплари асосида амалга оширади.

Участка комиссияси ишининг ташкилий шакли эса унинг заруратга қараб ўтказиладиган мажлиси ҳисобланади.

Участка комиссиясининг мажлиси, агар унда мажлис ўтказилаётган кундаги комиссия аъзолари умумий сонининг камида учдан икки қисми иштирок этаётган бўлса, ваколатли ҳисобланади.

Участка комиссиясининг мажлиси раиснинг ташаббусига кўра ёки комиссия аъзолари умумий таркибининг камида учдан бир қисми талабига биноан қақирилиши мумкин.

Участка комиссиясининг мажлисларида юқори турувчи комиссия аъзолари, сиёсий партиялардан, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларидан, фуқаролар ташаббускор гуруҳларидан, хорижий давлатлар ҳамда халқаро ташкилотлардан кузатувчилар, ОАВ вакиллари иштирок этиши мумкин.

Сиёсий партия аъзоси ёки тарафдори ёхуд сиёсий партияга хайрихоҳ бўлган ҳар қандай Ўзбекистон Республикасининг 18 ёшга тўлган фуқароси сиёсий партиядан кузатувчи бўлиши мумкин.

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларидан фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли), унинг ўринбосари, маслаҳатчиси, шунингдек, фуқаролар йиғини органларининг бошқа мансабдор шахслари кузатувчи бўлиши мумкин.

Референдумда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган фуқаролар ташаббускор гуруҳи аъзоси ёки тарафдори ёхуд фуқаролар ташаббускор гуруҳига хайрихоҳ бўлган ҳар қандай Ўзбекистон Республикасининг 18 ёшга тўлган фуқароси фуқаролар ташаббускор гуруҳидан кузатувчи бўлиши мумкин.

Марказий сайлов комиссияси, округ комиссиялари томонидан аккредитациядан ўтказилган ОАВ вакиллари белгиланган шаклдаги гувоҳномалар берилади. ОАВ вакиллари ваколат муддати унга аккредитациядан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома берилган кундан бошланади ва референдум якунлари расман эълон қилинган куни тугайди.

Участка комиссияси раиси маҳаллий кузатувчилар, ОАВ вакиллари, бошқа давлатлар ва халқаро ташкилотларнинг кузатувчилари билан комиссия номидан иш олиб боради.

Участка комиссияси раиси овоз бериш хонасининг жиҳозланишида кузатувчилар ва ОАВ вакиллари учун ажратилган жой уларга овоз бериш ҳамда овозларни санаб чиқиш жараёнида референдум тўғрисидаги қонунчиликка риоя этилиши ўсидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш нўқтаи назаридан қўлай бўлишини ҳисобга олган ҳолда ташкил этиши лозим.

Участка комиссияси биносига кузатувчилар ва ОАВ вакиллари ташриф буюрганида участка комиссияси раиси уларни кутиб олади ҳамда шахсини ҳамда ваколатларини тасдиқловчи ҳужжатларни тақдим этишини сўрайди.

Участка комиссияси раиси маҳаллий кузатувчилар, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари, бошқа давлатлар ва халқаро ташкилотлардан кузатувчиларни тегишли референдум комиссияси томонидан берилган мандати ҳамда шахсини тасдиқловчи ҳужжатларни ўринбосарига беради ва ўринбосар тақдим этилган ҳужжатлар асосида мазкур шахсларни рўйхатга олишни ташкиллаштиради ҳамда уларни кузатиш учун ажратилган жойга жойлашишига тақлиф қилади.

КУЗАТУВЧИЛАР, ОАВ ВАКИЛЛАРИНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

Кузатувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

- референдум ўтказувчи комиссияларнинг мажлисларида ҳозир бўлиш;
- референдум участкасида ҳозир бўлиш ҳамда тайёргарлик ишларининг боришини, овоз бериш қутиларнинг жойлаштирилиши

ва муҳрланишини, фуқароларга овоз бериш бюллетенларининг берилишини кузатиш;

- овоз бериш куни овоз бериш жараёнини кузатиш;

- муддатидан олдин овоз беришни ўтказиш вақти ва жойи ҳақида хабардор бўлиш ҳамда ушбу жараёни кузатиш;

- фуқаронинг турган жойида унинг рухсати билан овоз бериш жараёнининг яширинлик принципини бузмаган ҳолда кузатиш;

- овозларни санаб чиқишда ва референдум ўтказувчи участка комиссиясининг овоз бериш якунлари тўғрисидаги баённомасини тузишда ҳозир бўлиш;

- овоз бериш натижалари тўғрисидаги ҳужжатларнинг тегишли референдум ўтказувчи комиссияси томонидан тасдиқланган кўчирма нусхаларини сўраш ва олиш;

- референдум ўтказувчи участка комиссиясининг фаолиятига ҳамда референдумда овоз бериш жараёнига ҳалақит бермасдан ва овоз беришнинг яширинлигини бузмасдан фото, видео, аудио ёзувларни амалга ошириш (қамокда сақлаш ва озодликдан маҳрум этиш жойлари, ҳарбий қисмлар, даволаш муассасалари бундан мустасно);

- кузатув натижалари тўғрисида оммавий ахборот воситалари вакилларига мурожаат қилиш;

- референдум ўтказувчи округ комиссияси томонидан референдум ўтказувчи участка комиссияларидан овозларни санаб чиқиш натижалари тўғрисидаги баённомаларни қабул қилиб олиш ҳамда округ бўйича референдум натижаларини аниқлаш жараёнида ҳозир бўлиш;

- ҳарбий қисмларда, қамокда сақлаш ва озодликдан маҳрум этиш жойларида тузилган референдум участкаларига бориши ҳақида камида уч кун олдин тегишли участка комиссиясини белгиланган тартибда хабардор қилиш;

- агар референдум участкасида референдумга оид қонунчилик талаблари бузилишига йўл қўйилган деб ҳисоблаш учун асослар бўлса, ўз кузатувлари тўғрисида ушбу участка комиссияси аъзоларига уларнинг ишига аралашмаган ҳолда маълум қилиш, шунингдек, юқори турувчи референдум ўтказувчи комиссияларга хабар бериш;

- референдум тўғрисидаги қонунчилик ҳужжатлари ҳақида, шунингдек, референдумга тайёргарлик кўриш ва унинг ўтказилиши бўйича ўз фикрини баён қилиш ҳуқуқига эга.

Кузатувчи қонун ҳужжатларига мувофиқ, бошқа ҳуқуқлардан ҳам фойдаланади.

Кузатувчи:

- ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига «Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида»ги қонунига, Марказий сайлов комиссиясининг қарорларига амал қилиши;

- барча даражадаги референдум ўтказувчи комиссияларига, давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари ва бошқа ташкилотларга ташриф буюрганида унга берилган мандатни ҳамда ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатни ёнида олиб юриши ҳамда мансабдор шахслар талабига мувофиқ уларни кўрсатиши;

- ўз хулосаларини шахсан ўтказилган кузатув ва ҳақиқий материаллар билан асослаши шарт.

ОАВ вакили қуйидаги ҳуқуқларга эга:

- референдумга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишга доир барча тадбирларни ёритиш;

- референдум ўтказувчи комиссияларнинг мажлисларида ҳозир бўлиш;

- референдум ўтказувчи комиссияларнинг қарорлари нусхаларини ОАВда ёритиш учун олиш;

- муддатидан олдин овоз беришни ўтказиш вақти ва жойи ҳақида хабардор бўлиш ҳамда ушбу жараёни кузатиш;

- референдум куни овоз бериш хоналарида, шу жумладан, овозларни санаб чиқишда ҳозир бўлиш;

- референдум жараёнини ва овоз беришнинг яширинлигини бузмасдан фото, видео, аудио ёзувларни амалга ошириш (қамокда сақлаш ва озодликдан маҳрум этиш жойлари, ҳарбий қисмлар, даволаш муассасаларида ташкил этилган референдум участкалари бундан мустасно);

- фуқаронинг турган жойида унинг рухсати билан овоз бериш жараёнида ҳозир бўлиш;

- тегишли округ комиссияси референдум ўтказувчи участка комиссияларидан овозларни санаб чиқиш натижалари тўғрисидаги баённомаларни қабул қилиб олиш ҳамда округ бўйича референдум натижаларини аниқлашда ҳозир бўлиш;

- референдумга тайёргарлик кўриш ва унинг ўтказилиши бўйича ўз фикрини баён қилиш ҳуқуқига эга.

ОАВ вакили қонун ҳужжатларига мувофиқ, бошқа ҳуқуқлардан ҳам фойдаланади.

ОАВ вакили:

- ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, референдум тўғрисидаги қонунга, МСКнинг қарорларига амал қилиши;

- барча референдум ўтказувчи комиссияларга, давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари ва бошқа ташкилотларга ташриф буюрганида унга берилган гувоҳномани ҳамда ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатни ёнида олиб юриши ҳамда мансабдор шахслар талабига мувофиқ уларни кўрсатиши шарт.

КУЗАТУВЧИЛАР, ОАВ ВАКИЛЛАРИГА ТАҚИҚЛАНГАН ФАОЛИЯТ

Кузатувчига қуйидагилар ман этилади:

- овоз берувчи фуқаро овоз бериш бюллетенига ўз белгисини қўяётган пайтда овоз бериш кабинасида ёки хонасида бўлиш, бу жараёни суратга ёки видео тасвирга олиш;

- овоз берувчи фуқароларга таъсир ўтказиш, бирон-бир ташвиқот материали ёки адабиётини тарқатиш;

- овоз берувчи фуқаролардан улар қандай овоз берганликларини суриштириш ёки уларга овоз бериш бюллетенига белги қўйишда бирон-бир тарзда ёрдам кўрсатиш;

- референдум ўтказувчи участка комиссиясининг фаолиятига, шу жумладан, овоз бериш қутиларини муҳрлаш, уларни очиш, овозларни санаб чиқиш чоғида аралаштириш.

ОАВ вакилига қуйидагилар ман этилади:

- Конституциявий тузумни зўрлик билан ўзгартиришни мақсад қилиб қўювчи, Республиканинг суверенитети, яхлитлиги ва ҳавфсизлигига, фуқароларнинг Конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларига қарши чиқувчи, урушни, ижтимоий, миллий, ирқий ва диний адоватни тарғиб қилувчи, халқнинг соғлиғи ва маънавиятига таъсир қилувчи ахборотларни тарқатиш;

- фуқароларга таъсир ўтказиш, қонунга ҳилоф равишда бирон-бир ташвиқот материали ёки адабиётини тарқатиш;

- фуқаро овоз бериш бюллетенига ўз белгисини қўяётган пайтда овоз бериш кабинасида ёки хонасида бўлиш;
- фуқаролардан улар қандай овоз берганликларини суриштириш ёки фуқароларга бюллетенга белги қўйишда бирон-бир тарзда ёрдам кўрсатиш;
- референдум ўтказувчи участка комиссиясининг фаолиятига, шу жумладан, овоз

бериш қутилари муҳрланаётган, очилаётган, овозлар санаб чиқи-лаётганда аралаштириш;

- референдум куни ва овоз бериш бошланишидан бир кун олдин жамоатчилик фикри сўро-лари натижаларини, референдум натижалари прогнозларини, ўтказилаётган референдум билан боғлиқ бошқа тадқиқотларни эълон қилиш.

УЧАСТКА КОМИССИЯЛАРИНИНГ ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНИ ВА МИЛЛИЙ ГВАРДИЯ ХОДИМЛАРИ БИЛАН ҲАМКОРЛИГИ

Ички ишлар органлари ва Миллий гвардия ходимлари:

- жамоат тартибини сақлашда участка комиссиялари билан ҳамкорликни амалга оширади ва комиссия раисининг кўрсатмаси асосида фаолият олиб боради;

- бюллетенлар олинган кундан бошлаб, бюллетенлар ҳамда бошқа ҳужжатлар сақланадиган бинонинг қўриқланишини таъминлайди;

- референдум участкаси ёнида фавқулодда вазиятлар (ёғин, оммавий тартибсизлик ва бош-қалар) содир этилган тақдирда ходим ўзи қўриқлаётган жойни тарқ этмасдан, дарҳол раҳбарият ёки навбатчилик қисмига хабар беради;

- участка комиссияси аъзоларининг фаолиятига қаршилиқ кўрсатилганда ёки уларнинг соғлиғи, ҳаётига ҳавф туғилганда уларни ҳимоя қилади. Бундан ташқари, жамоат тартиби учун масъул шахс овоз бериш куни референдум участкаси биносида бўлган бошқа шахсларни ҳам ҳимоя қилади;

- референдум участкаларига туташ ҳудудларда жамоат тартибини сақлайди;

- участка комиссиялари аъзолари кузатувчи остида референдум натижаларига доир ҳужжатларни ташишга қўмаклашади;

- участка комиссиясининг кундалик иш фаолияти тугаганидан сўнг референдум ўтказиладиган бинолар ва жойларни қўриқлайди.

Ички ишлар органлари ва Миллий гвардия ходимлари тезкор алоқа ўрнатиш учун уяли ва иш телефон рақамларини участка комиссияси раиси ва бошқа аъзосига тақдим этиши шарт.

Участка комиссияси раиси овоз бериш биносида тинчлик сақланиши ва тартибга риоя қилинишини таъминлаши, овоз бериш ва уларни санаб чиқишда ғайриқонуний хатти-ҳаракат вужудга келганида ички ишлар органлари ёки Миллий гвардия ходимларига мурожаат қилиши мумкин. Бунда ички ишлар органлари ва Миллий гвардия ходимлари зудлик билан воқеа жойига етиб келишлари лозим.

Референдум участкасида ҳозир бўлган ички ишлар органлари, Миллий гвардия ходимларига қуйидагилар тақиқланади:

- овоз берувчи фуқаролар, кузатувчилар ва референдум жараёнининг бошқа иштирокчиларига таъсир ўтказиш;

- бюллетенга ўз белгисини қўяётган пайтда яширин овоз бериш кабинасида ёки хонасида бўлиш;

- бирон-бир ташвиқот материалини ёки адабиётни тарқатиш;

- фуқаролардан улар қандай овоз берганлигини суриштириш ёки фуқароларга бюллетенга белги қўйишда бирон-бир тарзда ёрдам кўрсатиш;
- участка комиссиясининг фаолиятига, шу жумладан, унинг мажлисларида ҳозир бўлишга, овоз бериш қутиларини муҳрлашга, уларни очишга, овозларни санаб чиқишга аралаштириш.

Мудофаа вазирлиги Тарбиявий ва мафкуравий ишлар бош бошқармаси

РАЗВЕДКАЧИ
АДАШЕВ

(воқеий ҳикоя)

Солижон урушга бориш хабарини мактабда эшитди. Муаллимлик касбини бошлаганига эндиgina бир йил бўлган йигит, онасининг унга келган «повестка»ни бағрига босганча синф деразасидан жавдираб турганини кўриб маҳзун жилмайди. Ташқарига чиқар-чиқмас волидаси уни бағрига босиб йиғлаб юборди...

Касбини беҳад севадиган йигитнинг ўқувчилари билан хайрлашиши осон кечмади. Устозларини фронтга кузатишга барча ўқувчилар жам бўлишди.

– Устоз, сиз урушдан қайтиб келасиз-а? – уларнинг бири қўйиб бири савол беришдан чарчамасди.

– Албатта, қайтиб келаман!

– Душманни мажаклаб, қахрамон бўлиб келинг, муаллим, – устозларини ҳаммадан зўр эканига ишонарди болалар.

– Яхши, сизлар учун фашистларнинг додини бериб, қахрамонлик кўрсатаман...

Солижон Адашев бир неча ойлик ҳарбий тайёргарликдан сўнг жанггоҳ сари юзланди. У ҳарбий қисм разведка гуруҳининг командири этиб тайинланди. Педагог йигит разведкачи... Бу бежизга эмас. Дарҳақиқат, зиёлий инсонлар вазифа кўлами, бурч масъулиятини теран ҳис қилади, разведка қўшинларнинг кўз-қулоғи, ғалаба қалити эканини яхши билади. Шунингдек, бу вазифа ўта қалтис бўлиб, душман-

тоқатсизланар, у ёқдан бу ёққа юриб совуқни енгишга ҳаракат қиларди. Гоҳида изғириндан асраш учун ўраб ташлаган башарасини буриштириб, ўзига-ўзи вайсаб қўярди. Аммо яқинида унга тикилиб турган икки азаматни сезмасди. Йигитлар тун қоронғусида тош қотганча пайт пойлаб жим тураверди. Ниҳоят у милтиғини ерга қўйиб тамаки ўрашга тушди. Шунда Адашев шердек сакраб уни ерга ағдарди ва бор жуссаси билан босиб олди. Павлов ёрдамга шошилди, икковлон қўриқчининг оёқ-қўлини боғлаб, бақирмоқчи бўлган оғзига латта тикиб қўйишди. Атроф жимжит, гитлерчининг шериги огоҳ бўлмасидан тезроқ ғойиб бўлиш керак. Икки шунқор сўлоқмондек фашистни кўтарганча шериклари томон шошилди...

Топшириқ бажарилди, сўроқ пайтида «тил» босқинчилар ҳақида кўплаб зарур маълумотларни берди.

Эртасига қашатқич жанг бошланди. Гитлерчилар катта куч билан ҳужумга ўтди. Қисм жангчилари фашистларга қарши жангга кирди, босқинчиларни Витебск дарёси бўйигача қувиб борди. Бироқ душманга ёрдамчи куч қўшилди, қашқирлар кўп сонли аскар, танк ва самолётлар билан қайта ҳужум уюштирди. Душманнинг сон жиҳатдан устунлиги, ҳаводан тинимсиз бомбардимон қилиши натижасида, қисм жангчилари аввалги мудофаа маррасига чекинишга мажбур бўлди. Жанг пайти Солижон энгил яраланди, аммо сафдан чиқмади.

Эртаси куни қисм командири катта сержант Адашев гуруҳига янги топшириқ берди. Дарё бўйида жойлашган душман кучлари ҳақида тўлиқ маълумот зарур.

Ўтюррак разведкачилар икки кечаю икки кундуз юриб, фашистлар мудофааси ҳақида пухта маълумот олишга муваффақ бўлишди. Босқинчиларнинг ўт очиш нуқталари, асосий кучни қаерга жамлаётгани, ёнилғи омборлари, техникаси ва мудофаа позициялари харитага бирма-бир белгиланди. Ҳаммаси жойида, ҳарбий қисмга етиб олинса бўлгани. Бироқ йигитлар ортга қайтаётганларида ўрмон чеккасида душман разведкачилари би-

лан тўқнаш келиб қолишди. Икки ўртада отишма бошланди. Душман томондан беш нафари йўқ қилинди. Бизникилардан учтаси ярадор бўлди. Биттасининг жароҳати оғир бўлиб, эркин ҳаракатлана олмасди. Разведкачилар ярадор сафдошларини навбати билан кўтариб, тонгга яқин қисм штабига етиб қилишди. Улар келтирган муҳим маълумот ғалабага улкан замин яратди...

1944 йилнинг март ойи. Ҳарбий қисм жангчилари қонли жанглар билан бир неча юз километрни ортда қолдириб, Могилёв шаҳри остонасига етиб борди. Фашистларнинг катта қўшини яқинида мудофаа истеҳкоми ўрнатилди. Ўша ерда қўмондонлик Солижон Адашевни полк разведкачилар бўлини масига командир қилиб тайинлади.

– Адашев, тезкор топшириқ бор, – қўмондонлик штабига чақиртирилган Солижонга навбатдаги вазифа юклатилди.

– Эшитаман, ўртоқ полковник!

– Бу галги топшириқ ўта жиддий ва бажарилиши шарт! Шу сабаб энг тажрибали разведкачилардан тўрт нафарини олиб ҳаракат қиласан!

– Тушундим, ўртоқ полковник!

– Гитлерчилар, яқинимизда турган Проня дарёсининг у томонига қирғоқдан 250-300 метрлар чамаси ўзоқликда мудофаа истеҳкоми ўрнатган. Аниқлашимизча, дарё қирғоғидан босқинчилар истеҳкомигача бўлган бўш майдоннинг ҳар қадамига биттадан шахмат усулида мина кўмилган. Сизлар сапёрлар билан дарёдан ўтиб, мина кўмилган жойларни тозалаб, пиёда аскарлар учун йўл очасиз. Душман қароргоҳидаги ҳар бир тайёргарликни белгилаб қайтасизлар. Тушунарлими?

– Худди шундай, ўртоқ полковник!

Адашев бошчилигидаги разведкачилар ва икки сапёр тун ярмида муҳим топшириқ учун йўлга тушди. Проня дарёси соҳилининг юқори томонига қараб 500 метрлар чамаси юргач, мўлжалланган жойга сузиб ўтиш учун оқимга қараб сувга тушди. Йигитлар дарё ўртасига келганида, душман томондан отилган ракета сув юзасини кундузгидек ёритиб юборди. Жангчилар дарҳол ўзларини сув остига олди. Фашистлар гарчи уларни сезмаган бўлса-да, пулемётдан ора-орада ўқ узиб турарди. Жасур разведкачилар гоҳ сувга шўнғиб, гоҳида бошларини кўтариб шитоб билан сузиб борарди.

Улар қирғоққа яқинлашганида душман пайқаб қолди, чоғи, дарёга қарата тинимсиз ўқ ёғдира бошлади. Жангчилар сув оқимига қараб, мўл-

жал жойни кўзлаб шахт билан сузаверди. Босқинчилар ўқидан бир разведкачи сув остига ғарқ бўлди. Ниҳоят, йигитлар белгиланган соҳил бўйига чиқиб олди. Панада белларигача қумга кўмилган ҳолда ёв томонни кузата бошлашди. Адашев фашистлар истеҳкомига қаратилган дурбинни бир дақиқа бўлса-да, кўлидан қўймас, қаердан ўқ отилаётгани, пулемёт, тўп ва миномёт нуқталарини харитага белгилаб борарди. Разведкачилар машаққат ила иккинчи кунда ҳам кузатишни давом эттиришди. Сапёрлар эса ниқобланган ҳолда миналаштирилган майдондаги ажал уруғларини зарарсизлантириб, тозаланган ҳудуд ҳақида Адашевга ахборот беришди.

Шерюрак жангчилар учинчи кун тунда белгиланган вазифани адо этиб, дарё орқали ортга қайтишди. Қўмондонлик улар келтирган маълумотга таяниб, жанг режаси ишлаб чиқди. Ҳужум тайёргарлиги бошланди. Тонг палласи дастлаб артиллериячилар душман мудофаасига бир соатлар чамаси ўқ ёғдирди. Мана шу пайт қисм жангчилари дарё бўйига етиб келиб, кўприк қуришга тушди. Сўнгра борлиқни тўлдирган «Ура!» хитоби билан ҳужумга ўтишди. Кўп ўтмай фашистларнинг дастлабки траншеяси ишғол этилди. Улар ғалаба нашидаси остида қахрамон разведкачи ва моҳир сапёрларга офаринлар айтди.

Солижон Адашев нафақат кучли разведкачи, балки жангларда неча бор қахрамонлик кўрсатган энгилмас жангчи эди. Фашистлар билан бўлган аёвсиз тўқнашувлардан бирида қисм жангчилари олдиндан ва орқадан отилаётган ўқлар орасида қолди. Миналардан ҳосил бўлган чуқурларга тушиб мудофаага ўтишга мажбур бўлишди. Сон жиҳатдан кўп бўлган ёв аскарлари уларни қириб ташлаш учун бостириб кела бошлади. Ўзига хос тактика қўллаган жангчиларимиз душман яқинлашиб қолганида автомат ва пулемётлардан ўт очиб, уларни яксон этишга ўтди. Солижон ҳам гранаталар иргитиб, ўттизга яқин гитлерчини сафдан чиқарди. Аммо орқа томондан отилган граната парчаси унинг пешонасига келиб тегди...

Днепр дарёсидан кечиб ўтишда ва Могилёв шаҳрини штрм билан ишғол этишдаги жангларда Солижон Адашев қахрамонлик намуналарини кўрсатди. Ўзбекнинг арслон ўғлини 1945 йилнинг мартада Совет Иттифоқи Қахрамони унвони билан тақдирланди. Наманганнинг Тўда қишлоғидаги мактаб муаллими ўқувчиларига берган ваъдасининг устидан чиқди. Она юртига Қахрамон бўлиб қайтди.

Зулфия ЮНУСОВА,
«Vatanparvar»

(«Хотира китоби»
маълумотлари асосида
тайёрланди).

нинг орқа томонига ўтиш, керак бўлса, сездирмай ичига кириб бориш, ёв ҳақида тўлиқ маълумотга эга бўлишни талаб этади. Разведкачилар душманнинг шахсий таркиби, ўт очиш нуқталари, қурол-аслаҳаси жойлашган еридан тортиб, кучли томони ва заиф жиҳатига қадар ўзлаштириши, ёдда сақлаши шарт. Шу билан бирга, мана шу маълумотларни яхши биладиган «тил»ни қўлга киритиб, уни ҳарбий қисм қўмондонлигига етказиш разведкачиларнинг асосий вазифасидан бири саналади.

Шундай қилиб, катта сержант Адашев илкдаги заҳматли вазифага шахт билан киришиб кетди. Унинг гуруҳига навбатдаги топшириқ юкланди. Разведкачилар тун зулматида душман томон йўлга отланди. Йигитлар гоҳ эмаклаб, гоҳ юриб, машаққат билан ўрмон чеккасига етиб олди. Солижон қўлидаги компасга қараб, қаерда эканликларини аниқлади. Улар гитлерчиларга яқин жойда турарди. Шу орада босқинчилар позициясидан атроф назорати учун отилган ракета атрофни ёритиб юборди. Разведкачилар қалин буталар орасига беркинди. Адашев ўзоқ йўл босиб, ҳансираб турган сафдошларига бир оз нафас ростлашга рухсат берди. Ўзи эса режа туза бошлади ва қўл остидагиларга етказди:

– Йигитлар, диққат билан эшитинг! Павлов иккимиз эмаклаб душман траншеясига борамиз. Агар душман бизни сезиб қолиб тўполон кўтарса, автоматлардан ўт очиб бизни муҳофаза қиласиз. Ортга қайтиб, позиция ўрнатиб, улар билан жанг қиламиз. Ўйлайманки, бундай бўлмайди, режам иш берса, босқинчиларга сездирмай «тил» олиб қайтамиз. Тушунарлими?

– Тушунарли, сизларга омад!..

Ҳаво совуқ, изғиринда қалин кийимлар билан ҳаракатланиш осон эмас. Икки йигит эмаклаб душман блиндажига сассиз яқинлашди. Ер ости истеҳкомини кўриқлаб турган ёв аскарлари навбатчини кутиб

Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ
Жанубий оператив қўмондонлигининг
Хайрабод гарнизони ҳарбий
хизматчилари Денов туманида
истиқомат қилаётган Иккинчи жаҳон
уруш қатнашчиси – 96 ёшли Досик бобо
Меридов ҳолидан хабар олди.

Пиру бадавлат отахон билан учрашувда қўмондонлик маъсул офицерлари ва ҳарбий қисм ҳарбий хизматчилари ҳамда Мудофаа вазирлиги Жамоатчилик кенгашининг вилоят бўлими вакиллари иштирок этди.

Тумандаги Жомий маҳалласида яшайдиган Досик бобо Меридов тақдир тақозоси билан ўн етти ёшида урушга отланган. Оғир жангу жадалларда мардонавор курашиб, кўплаб душманни ер тишлатган. Мардлик ва жасорат намуналарини кўрсатган. 96 ёшдаги отахон ҳали ҳам тетик. Урушда кўрган-кечирганларини жуда тиниқ хотирлайди.

– Жанг майдонига жўнаганимда совуқ қиш эди, – дейди Досик бобо Меридов. – Қаранг-а, ўшанда ёш бўлсак-да, Ватанга меҳримиз қанчалик юксак бўлса, душманга нафратимиз бундан ҳам кучлироқ бўлган экан. Ёшлиқдаги ана шу ҳис-туйғу бизни Ер юзидаги нияти бузук газандаларни йўқотишга чорлаган. Куролдош дўстларимиз билан душмани йўқ қилиб, олға ҳаракатланаётганимиз ҳар биримизни мардлик ва жасорат кўрсатишга ундаган. Ўша кунларни биз кўрдик, бошқа авлодлар бошига түшмасин. Урушнинг номи ўчсин! Эҳ-ҳе, не-не полвонкелбат, қалби тоза, мард дўстларимиздан, ака-укаларимиздан ажралдик. Ҳали ҳам мудҳиш уруш йилларини эсласам, беихтиёр

96 ҲАРБИЙЛАР ЁШЛИ УРУШ ҚАТНАШЧИСИ ХОНАДОНИДА БЎЛДИ

кўзимга ёш келади. Даҳшатли жанглар кўз олдимдан ўтади. Сўнгги йилларда биз уруш қатнашчиларига қаратилаётган юксак эътибордан кўнглимиз тоғдек кўтарилмоқда. Илоҳим, юртимиз ҳамisha тинч, мамлакатимиз обод бўлаверсин.

Шу кун Досик бобо Меридов Ватанимизга тинчлик, кейинги йилларда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларга бардавомлик, ёш авлодга бахту саодат тилаб, дуога қўл очди. Ҳол

сўраб келгани учун меҳмонларга чуқур миннатдорлик билдирди.

Тадбирда Хайрабод гарнизони ҳарбий оркестр жамоаси Ватанни мадҳ этувчи куй-қўшиқларини ижро этиб, уруш

қатнашчисига ва у кишининг оила аъзоларига хуш кайфият улашди.

**III даражали сержант
Акбар АҲМЕДОВ**
Термиз гарнизони

ФАХРИЙЛАР ҲАМИША ЭЪТИБОРДА

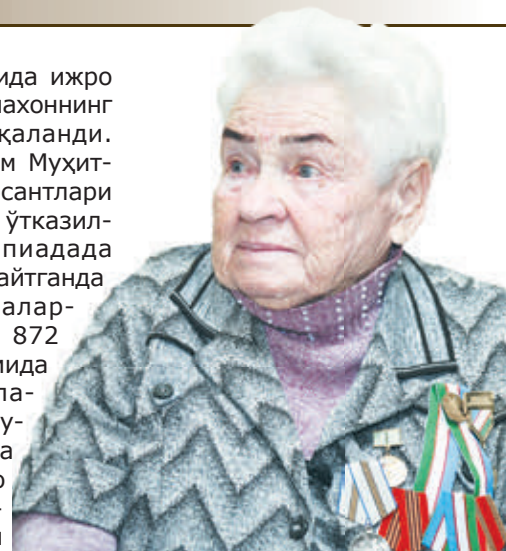
Юртимизда истиқомат
қилаётган уруш фахрийлари
ва фронт ортида ишлаган
фуқароларга, шунингдек,
ўзгалар парваришига
муҳтож бўлган ёлғиз
кексалар, ногиронлиги
бўлган шахсларга ҳамиша
иззат-икром кўрсатиб
келинади.

Тошкент вилояти
Зангиота туманида умр-
гузаронлик қилиб кела-
ётган Зинаида Козирева
ҳам ана шундай ҳурмат
эътибордаги онахонлар-
дан бири. Мудофаа ва-
зирлиги Ахборот-комму-
никация технологиялари
ва алоқа ҳарбий инсти-
туту жамоаси Зинаида
Ивановнанинг ҳолидан

доим хабар олиб тура-
ди. Институт бошлиғи
подполковник Ҳаким
Муҳитдинов бир гуруҳ
офицерлар, курсант-
лар, ҳарбий хизматчи-
лар ҳамда тиббиёт хо-
дими билан биргаликда
онахон яшайдиган хо-
надонга совға-саломлар
билан кириб боришди.

85 ёшли Зинаи-
да Ивановна ўзи учун
кадрдон бўлиб улгурган
меҳмонларни қувонч
билан кутиб олар экан,
санаторийда даволаниб,
ҳордиқ чиқариб қайтга-
нини мамнуният билан
сўзлаб берди. Дилдан
қурилган суҳбат даво-

мида дутор жўрлигида ижро
этилган қўшиқдан онахоннинг
кўзларида ёш ҳалқаланди.
Подполковник Ҳаким Муҳит-
динов институт курсантлари
Санкт-Петербургда ўтказил-
ган халқаро олимпиадада
2-ўринни олганини айтганда
Зинаида хола болалар-
ча қувониб кетди. 872
кунлик қамал давомида
фашист босқинчила-
рининг авиация ҳужу-
ми туфайли онаси ва
яқинларидан жудо
бўлган Зинаида Ко-
зирева Тошкентдаги
қариндошлари қа-
рамоғига олиниб, 1949 йил-
дан буён Ўзбекистонда яшаб
келади.

Асрор РЎЗИБОВ

ШЕРЮРАК

ШЕРАЛИЕВЛАР ЖАСОРАТИ

Наманган вилояти тарихи ва маданияти давлат
музейининг «Хотира ва қадрлаш» бўлимида
қимматбаҳо экспонатлар сақланади. Шерюрак
Шералиевларга доир ҳужжатлар уларнинг
жанговар жасоратларидан ҳикоя қилади.

Абдулаҳад Шералиев 1909 йилда Наманганнинг Учтепа қишлоғида туғилган. Қишлоқ мактабида таълим ва тарбия олиб, янги жамият қуришда фаол иштирок этган. Ёшлигидан ҳарбийликка қизиққан Абдулаҳад 1931 йилдан то 1938 йилгача Самарқанддаги 6-Ўзбек отлик дивизиясининг 2-отлик полкида хизмат қилади.

Абдулаҳад қишлоққа қайтиб келганда, Катта Фарғона канали қурилиши энди бошланган кунлар эди. У дарҳол ҳарбий шинелини коржомга билан алмаштириб, каналнинг Учқўрғондаги участкасида Дўнон Дусматов билан ёнма-ён туриб ер қазиди. Ҳар кун икки паҳлавон 60 куб метрдан тупроқ чиқариб, ҳаммага намуна бўлишди.

Иккинчи жаҳон уруши бошланганда эса Наманганда отлик дивизия ташкил қилинди. Шералиев полк мактабига бошлиқ этиб тайинланди.

1942 йилда Шералиев Ленинобод (ҳозирги Хўжанд) шаҳрида ташкил этилган 92-тожик дивизиясига хизматга юборилди. Дивизия Сталинград фронтига етиб келиши билан Садовая станциясида мудофаага ўтди. Уларнинг қисми 81-пиёда дивизия ихтиёрига топширилди. Қўмондонлик моҳир командир Шералиевни Шимолий Кавказда ҳаракатланаётган 4-армиянинг кавалерия корпусига қарашли 36-полкда взвод командири этиб тайинлади. Корпус жангчилари Астрахань, Кримск, Гапкин, Сальск, Азовск, Краснодарда бўлган жанглarda алоҳида маҳорат кўрсатдилар.

Шералиев хизмат қилган қисм кейинчалик 4-Кубань казак корпуси билан бирлашди. Корпус командири генерал-лейтенант Кириченко Шералиевга жанглarda кўрсатган жасуриги учун бурка кийгизиб, ташаккур эълон қилади. Ростов учун бўлган қонли жанглар вақтида Шералиев гитлерчи газандаларга қирон кел-

тираётган пайтда тўсатдан ярадор бўлиб, сафдан чиқади. У госпиталда даволаниб, Москвага келганда кадрдон дўсти, биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов билан кўришиб қолади. Собир Раҳимов Шералиев билан бирга Самарқандда отлик аскарлар дивизиясида хизмат қилган эди.

Иккинчи кун Собир Раҳимов Киев вокзалида жанговар дўстини фронтга кузатди. Шералиев 2-Украина фронтда фашист босқинчиларига қарши қахрамона курашаётган 5-Дон казаклари корпуси ихтиёрига ўтди. 1944 йилнинг август ойида корпус бошқа қисмлар қаторида ҳужумга кирди. Уч кун давом этган ҳужум жангларида Руминиянинг пойтахти Бухарест фашист босқинчиларидан озод қилинди. Капитан Шералиев командирлик қилган взвод жангчилари Венгрия чегарасида душманнинг иккита танкини портлатиб, 16 нафар асирни қўлга олди. Шералиев хизмат қилган қисм жангчилари Альп тоғи тепасидан ўтиб, Австрияга

кирган кунларда уруш тамом бўлганлиги эълон қилинди.

Кўрсатган мардлиги учун у икки маротаба «Қизил Юлдуз», «Ватан уруши» орденлари ҳамда бир нечта жанговар медаллар билан тақдирланди. Абдулаҳад Шералиев 1946 йилда урушдан қайтади ва Ватан равнақи учун қаттиқ меҳнат қилади.

Шералиевлар оилада 11 фарзанд бўлиб, аканинг ортидан укалари Машраббой, Низомиддин, Исмоилжон ва Абдуқаҳҳор ҳам урушга отланадилар ва ғалаба билан қайтадилар.

Низомиддин Шералиев Кўйбишев ва Горький шаҳри мудофаасида, Машраббой Краснодар ўлкаси, Исмоилжон Киев, Абдуқаҳҳор Беларус мудофаасида иштирок этиб, кўрсатган жасоратлари учун жанговар орден ва медаллар билан мукофотланган.

Д. ШАЙХИТДИНОВА,
Наманган вилояти
тарихи ва маданияти
давлат музейи
илмий ходими

ШОҲСУПА

(хабарлар)

30 апрель – 14 май кунлари пойтахтимизда бокс бўйича эркаклар ўртасида навбатдаги жаҳон чемпионати ўтказилади. Юртимизда илк бор ташкил этилаётган нуфузли мусобақада 104 та мамлакатдан 640 нафардан ортиқ спортчи қатнашади. Дунё биринчилигини қабул қиладиган «Хумо арена» муз саройи рингларига армиямиз чарм қўлқоп усталари ҳам кўтарилади.

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ

ИЛК БОР ЮРТИМИЗДА

Мазкур жаҳон чемпионатидан олдин боксчиларимиз қатнашган йирик мусобақа Болгариянинг София шаҳрида ўтказилган анъанавий «Странжа» халқаро турнири бўлганди. 74-март ташкил этилган «Кичик жаҳон чемпионати» мақомидаги ушбу халқаро турнир ўзбек боксининг қудрати бардавомлигидан далолат берувчи тарихий аҳамиятга молик ёхуд алоҳида қайд этиш лозим бўлган жиҳатлари билан юртимиз спорт мухлислари хотирасидан муқим жой олганди. Хусусан, дунёнинг 40 га яқин давлатидан 200 нафардан зиёд маҳоратли боксчиларни, 50 нафарга яқин Олимпия ўйинлари, жаҳон чемпионатларининг ғолиб ва совриндорларини ўзида жамлаган нуфузли мусобақада юртимиз чарм қўлқоп усталари жуда катта маҳорат намоиш этишди – София шаҳрига борган 27 нафар боксчимизнинг 18 нафари шоҳсупага кўтарилди. Ўзбекистон терма жамоаси турнирнинг 7 та олтин, 5 та кумуш ва 6 та бронза медалига эришиш орқали сермахсуллик бўйича «Странжа» турнири тарихидаги ўз рекордини янгилади. Шунингдек, кетма-кет иккинчи марта умумжамоа ҳисобида 1-ўринни эгаллаган терма жамоамиз илк бор мазкур мусобақанинг 7 та олтин медалига сазовор бўлди. 2 та вазн (-63.5 кг ва -67 кг) тоифаси бўйича финал жанги фақат бизнинг вакиллар ўртасида кечди. Баҳодир Жалолов эса умумий ҳисобда иккинчи бор (2021, 2023 йиллар) ушбу турнир ғолибига айланди. Шу боисдан ҳам юртимиз спорт мухлислари пойтахтимиз қабул қиладиган бокс бўйича навбатдаги жаҳон чемпионатини сабрсизлик билан орзиқиб кутишди.

Ўзбекистон эркаклар терма жамоаси бош мураббийи Тўлқин Қиличевнинг таъкидлашича, «Странжа» халқаро турнири жаҳон чемпионатида, қолаверса, куз фаслида Хитойда ўтказиладиган ёзги Осиё ўйинлари ҳамда «Париж – 2024» ёзги Олимпиадаси йўлланмалари учун ташкил этиладиган турнирларда юртимиз шарафини ҳимоя қиладиган таркибни аниқлаб олиш вазифасини ҳам ўтаган. Бу боксчилар жаҳон чемпионатида иштирок этиш учун юртимизга етиб келган хорижий давлатлар терма жамоалари билан ҳамкорликда ташкил этилган ўқув-машғулотларида ҳам яна бир бор синовдан ўтказилди. Хусусан, Ўзбекистон ва бокс оламида катта мавқега эга бўлган Куба терма жамоаси иштирокида қўшма машғулот ташкил этилди. Боксчилар энгил чигалёзди машқларини бажаргач, спарринг жанглари орқали синаб кўрилди. Шундан сўнг Сурия ҳамда Ҳиндистон терма жамоалари билан ҳам машғулот ўтказилиб, боксчилар спарринг жангларида қатнашди. Ушбу машғулотларга армиямизнинг етакчи боксчилари, жумладан, Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази (MVSM) вакиллари ҳам жалб қилинди.

Агар мураббийлар ишончини оқлашган бўлса, уларни дунё биринчилиги рингларида ҳам кўришимиз мумкин.

Халқаро бокс ассоциацияси (IBA) 30 апрель – 14 май кунлари Тошкент шаҳрида ўтказиладиган бокс бўйича катталар ўртасидаги жаҳон чемпионатида иштирок этиш учун талабнома тақдим этган давлатлар ва спортчилар сонини эълон қилди. Унга кўра, юртимизда илк бор ташкил этилаётган нуфузли мусобақада 104 та мамлакатдан 640 нафардан ортиқ спортчи иштирок этади. Рўйхатдан ўтган боксчиларнинг 7 нафари амалдаги жаҳон чемпионлари, 20 нафардан зиёди Олимпия ўйинлари совриндоридир. Тошкент рингида жаҳон чемпионлиги учун қозоғистонлик Сакен Бибоссинов (-51 кг), япониялик Томоя Субои (-54 кг) ва Севон Оказова (-67 кг), франциялик Софян Омиха (-60 кг), озарбайжонлик Лорен Алфонсо (-86 кг), кубалик Еонлис Эрнандес (-75 кг) ва Хулио Ла Круз (-92 кг) каби номдор боксчилар жанг олиб бориши кутилмоқда. Шу ва шу каби навбатдаги жаҳон чемпионатида оид бир қатор факт ҳамда рақамлар юртимиз илк бор қабул қиладиган мусобақа ҳар жиҳатдан шиддатли ўтишидан далолат беради. Хусусан, дунё бокс ихлосмандларининг нигоҳини Тошкентга қаратадиган жаҳон чемпионатида олтин медаль соҳиби бўлганлар 200 000, кумуш медални қўлга киритганлар 100 000 ва бронза медаль эгалари 50 000 АҚШ доллари миқдоридаги мукофот билан тақдирланади. Чемпионатнинг умумий мукофот жамғармиси Халқаро бокс ассоциацияси томонидан 2,5 миллион АҚШ доллари этиб белгиланган.

Шу ўринда яна шуни таъкидлаб ўтиш жоиз, Халқаро олимпия қўмитаси (ХОҚ) ва Халқаро бокс федерацияси Россия-Украина уруши теграсидаги қарама-қаршилиқлар сабаб пойтахтимизда ўтказиладиган бокс бўйича дунё биринчилигида 12 та мамлакат вакиллари қатнашмаслигини маълум қилган. Булар АҚШ, Польша, Швейцария, Германия, Норвегия, Буюк Британия, Нидерландия, Ирландия, Чехия, Швеция, Канада, Украина.

Жаҳон чемпионати дастурига кўра, жанглр 13 та вазн тоифасида ташкил этилади. Мазкур нуфузли мусобақада юртимиз спорт шарафини ҳимоя қиладиган боксчиларимиз тайёргарликнинг сўнгги машғулотларини Тошкент вилоятининг «Янгиобод» ўқув базасида олиб боришди. Дунё биринчилиги жангларида 30 апрель – 14 май кунлари пойтахтимиздаги «Хумо арена» мажмуаси мезбонлик қилади. Регламентга кўра, жанглр 2 та рингда ташкил этилади. Жаҳон чемпионатининг тантанали очилиш маросими 30 апрель куни бўлиб ўтади.

ДЗЮДО

7–14 май кунлари Қатар пойтахти Доха шаҳрида ўтказиладиган дзюдо бўйича жаҳон чемпионатида дунёнинг етакчи полвонлари чемпионлик қатори «Париж – 2024» ёзги Олимпия ўйинлари йўлида йирик рейтинг очколари учун ҳам кураш олиб боришади. Ўзбекистон дзюдо федерацияси ушбу мусобақада юртимиз шарафини ҳимоя этувчи спортчилар номини маълум қилди. Терма жамоамиз сафидан Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази (MVSM) вакиллари Дилшодбек Баратов (-60 кг), Муҳриддин Тиловов (-66 кг), Муроджон Йўлдошев (-73 кг), Давлат Бобонов (-90 кг), Музаффарбек Тўрабоев (-100 кг), Шоҳруҳ Бахтиёров (+100 кг), Диёра Келдиёрова (-52 кг) ва Гулноза Матниязова (-70 кг) ҳам ўрин олган.

«ПАРИЖ – 2024»

Ёзги Олимпиада ўйинларининг узоқ масофаларга югуриш баҳслари одатда эрта тонгда старт олар эди. «Париж – 2024» ёзги Олимпия ўйинларининг ташкилий қўмитаси эса бу борада кутилмаган қарор қабул қилди. Ташкилий қўмита кузатилиши мумкин бўлган жазирамадан атлетларни сақлаш мақсадида мусобақа дастуридан ўрин олган марафон ва 10 км.га югуриш баҳсларининг вақтини кечкурунга белгилади. Унга кўра, марафончилар маҳаллий вақт билан 21:00 да, 10 км масофага югурувчилар эса 23:30да Париж шаҳрининг марказий кўчалари бўйлаб стартга чиқади.

ПРОФЕССИОНАЛ БОКС

Австралияда ташкил этилган профессионал бокс оқшомида юртдошимиз Жаҳонгир Расулов филиппинлик Жан Рик Қарседога қарши рингга кўтарилди. Жанг 2-раундда тўхтатилди – Жаҳонгир рақибини техник нокаутга учратиб, профессионал боксдаги 6-ғалабасига эришди.

БАДИЙ ГИМНАСТИКА

Жаҳон кубогининг навбатдаги босқич баҳслари Озарбайжоннинг Боку шаҳрида бўлиб ўтди. Пойтахтимизда ва София шаҳрида ўтказилган аввалги босқич баҳсларида совриндор бўлган Ўзбекистон терма жамоаси аъзоси Тахмина Икромовна Бокудаги мусобақада ҳам 2 марта шоҳсупага кўтарилди. Ҳамюртимиз Жаҳон кубогининг ушбу босқич доирасида яккалик йўналишининг тасмадаги машқ ҳамда тўпдаги дастури бўйича бронза медалга сазовор бўлди.

ШАХМАТ

Грециянинг Родос шаҳрида шахмат бўйича 7 ёшдан 17 ёшгача бўлганлар ўртасида жаҳон чемпионати ўтказилди. 53 та мамлакатнинг 540 нафарга яқин ёш шахматчилари қатнашган баҳсларда юртимизнинг 8 нафар вакили 5 та ёш тоифасида ғолиблик учун кураш олиб борди. Терма жамоамиз аъзоларидан Билолиддин Обидов яхши ўйин намоиш этди. У 11 ёшлилар орасидаги баҳсда 7 очко жамғарди ва дунё биринчилигининг кумуш медалини қўлга киритди.

ТЕННИС

Болгарияда ўтказилган ўсмирлар ўртасидаги халқаро турнирнинг жуфтлик баҳсларида ҳамюртимиз Амир Милушев италиялик Лоренцо Шабаси билан биргаликда муваффақият қозонди. Мазкур жуфтлик финалда Амирҳамза Насриддинов (Россия) ва Александр Васильев (Болгария) жуфтлигига қарши баҳс олиб борди ва 6:2, 6:1 ҳисобида ғалаба қозониб, халқаро турнирнинг олтин медалини қўлга киритди.

ХАРБИЙ ШИФОКОРЛАР ҚУМҚИШЛОҚДА

Фарғона вилояти Ёзйовон тумани Мустаҳкам дўстлик маҳалласининг Қумқишлоғида аҳоли Фарғона ҳарбий госпитали шифокорлари ҳамда вилоят тиббий патронаж бригадаси томонидан чуқурлаштирилган тиббий кўриқдан ўтказилди.

Шарқий ҳарбий округ кўшинлари қўмондонлигининг «Инсон қадри учун» тамойили асосида амал-

га ошираётган тадбирлари доирасига кирувчи кўриқда 250 нафардан ортиқ аҳоли малакали ҳарбий шифокор-

лар қабулида бўлди. Хайрли тадбирда УЗИ диагностикаси, терапевт, рентген, ЭКГ, травматолог, невропатолог, офтальмолог, дерматолог, хирург сингари тор доирадаги мутахассислар қишлоқ аҳолига ўз маслаҳат ва тавсия-

ларини берди. Беморларга, шунингдек, эҳтиёжмандларга бирламчи тиббий ёрдамда қўлланиладиган дори-дармонлар бепул тарқатилди.

Вилоят марказидан олисда жойлашган қишлоқлар ва аҳоли яшаш пункт-

ларида ташкил этилаётган бундай тиббий кўриқлар аҳолига моддий ҳамда маънавий кўмак бериш билан бирга, турли оворагарчиликларнинг ҳам олдини олмақда.

Ф. ЭРГАШЕВ

✓ QAROR VA IJRO

Бугундан ЯНГИ МЕХНАТ КОДЕКСИ КУЧГА КИРДИ

Бугун, яъни жорий йилнинг 28 апрелидан бошлаб, 2022 йил 28 октябрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексини тасдиқлаш тўғрисида»ги 798-сонли қонуни кучга кирди.

Президент Шавкат Мирзиёев томонидан имзоланиб тасдиқланган бешта модда ва 42 банддан иборат қонунга кўра, янги Меҳнат кодекси меҳнатга оид муносабатларни тартибга соладиган ҳуқуқий принципларни ўз ичига олади.

Давлат томонидан аҳолининг ижтимоий эҳтиёжманд тоифаларини ишга жойлаштириш бўйича қўшимча кафолатлар билан таъминланиши 798-сонли қонун билан кафолатланадиган бўлди. Янги Меҳнат кодекси, шунингдек, ходимлар, иш берувчилар ва давлат манфатларининг мувозанатини йўлга қўйиш ҳамда уларни мувофиқлаштириш асосида яқка тартибдаги меҳнатга оид ва улар билан боғлиқ ижтимоий муносабатларни тартибга солади. Шундан келиб чиққан ҳолда аҳолини иш билан таъминловчи корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларда фаолият олиб бораётган кадрлар бўлими бошлиқлари, юристлар, молия ҳамда касаба уюшмалари ходимлари янги Меҳнат кодекси бўйича ҳуқуқий малакаларини ошириб бориш курслари йўлга қўйилди.

Мудофаа вазирлиги тизимида фаолият олиб бораётган кадрлар бўлими бошлиқлари, юристлар, молия ҳамда касаба уюшмалари мутахассислари ҳам янги Меҳнат кодекси бўйича ўз ҳуқуқий билимларини ошириб, махсус сертификатларга эга бўлишди.

Юзга яқин ҳарбийлар ҳамда Қуролли Кучлар хизматчилари Ўзбекистон Республикаси Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги ходимларининг малакасини ошириш марказида ташкиллаштирилган 30 соатлик ўқув курсининг илк битирувчиларига айланишди. Ўқув курси давомида тингловчилар ишчи, хизматчи ва ходимларга нисбатан ҳуқуқий ҳамда суғурта кафолати, меҳнат, ижтимоий ва қўшимча таътиллари, касаллик даври, шунингдек, кўплаб йўналишлар бўйича қабул қилинган нормаларнинг амалда қўлланилиши юзасидан керакли маълумотларга эга бўлдилар.

Мазкур ўқув курси Мудофаа вазирлиги Кадрлар бош бошқармаси томонидан киритилган тақлиф асосида мудофаа вазирининг тегишли буйруғи билан тасдиқланган тарзда ўтказилгани аҳамиятлидир. Бошқарманинг ҳарбий кадрлар ҳисобини юритиш бўлими бошлиғи подполковник Жобир Исаков соҳа мутахассисларига топширилган сертификатлар Мудофаа вазирлиги тизимида янги Меҳнат кодексининг ҳуқуқий нормалари таъминланишига хизмат қилишини таъкидлади.

А. РЎЗИБОЕВ

✓ MUHAMMAD YUSUF TAVALLUDINING 69 YILLIGI

«СЕВСАНГИЗ, АВВАЛО, ШУ ВАТАННИ СЕВИНГ»

Муҳаммад Юсуф... юртимизда бу номни эшитмаган, элнинг азиз шоирини танимаган инсон бўлмаса керак. Дарҳақиқат, китоблари қатор-қатор чиққан шоирлар кўп, бироқ сатрлари тилдан тилга ўтган ижодкорлар санокли. Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуф мана шундай бетакрор шоирлардан бири эди. Унинг Ватанга бағишланган қўшиғини катта тадбирлардан бирида барча ўрнидан туриб, кўзида ёш ила санъаткор билан қўшилиб куйлаганига гувоҳ бўлганман.

*Мен дунёни нима қилдим,
Ўзинг ёруғ жаҳоним,
Ўзинг хоқон,
Ўзинг султон,
Сен тахти Сулаймоним,
Ёлғизим,
Ягона дейми,
Топинган қошоном дейми,
Ўзинг менинг улуғлардан
Улуғимсан, Ватаним...*

Халқнинг мана шу сеvimли шоири таваллудига 69 йил тўлди. Шу муносабат билан юртимиз бўйлаб Муҳаммад Юсуф – улуғ шоирга бағишланган маданий-маърифий тадбирлар, адабий кечалар, мушоиралар бўлиб ўтмоқда. Ана шулардан бири Мудофаа вазирлиги Маънавият ва маърифат маркази томонидан пойтахтимиздаги «Адиблар хиёбони»да ўтказилди.

Маданий-маърифий тадбирда Муҳаммад Юсуфнинг оила аъзолари, ижодкорлар, ҳарбий хизматчилар, курсантлар ва мактаб ўқувчилари иштирок этди. Тадбирда дастлаб сўз олган подполковник Қутлимурод Собиров шоирнинг ватанпарварлик руҳидаги шеърлари барча учун, айниқса, ҳарбий хизматчилар ва келажак авлод учун муҳим аҳамият касб этишига алоҳида урғу бериб ўтди. Ўзбекистон Ёзувчилар

уюшмаси раиси ўринбосари Ғайрат Мажид устози ҳақида қимматли фикрлар билдирди.

Шоирнинг рафиқаси Назира Саломова тадбир иштирокчиларига ўз миннатдорлигини билдира экан, ҳарбий хизматчиларга алоҳида ташаккурини изҳор этди. Йиғилганларга Муҳаммад Юсуф ҳаётидан сўзлаб, шеърларидан айтиб берди.

Сергели туманидаги 300-умумтаълим мактаби

ўқувчиларининг чиқиши даврага ўзгача файз киритди. Болажонлар улуғ шоир шеърларидан ёд айтиб, олқишларга сазовор бўлишди.

Қуролли Кучлар Марказий ашула ва рақс ансамбли хонандаларининг шоир шеърлари билан айтиладиган дилрабо қўшиқлари тадбир иштирокчиларига кўтаринки кайфият бахш этди.

Зулфия ЮНУСОВА

УЙҚУСИЗЛИК ҲАМ КАСАЛЛИК

Маълумотларга кўра, дунё бўйича ҳар уч кишидан бири вақти-вақти билан уйқусизлик муаммосидан азият чекади. Айниқса, бундан кексалар кўпроқ қийналиши маълум. Сўнгги пайтларда стресс, турли сурункали хасталиклар, носоғлом турмуш тарзи ва тигиз иш режими туфайли бу ҳолат ўрта ёшли эркак ва аёллар, ҳатто болаларда ҳам кузатилмоқда.

Уйқусизлик бу – уйқунинг бузилиши, ёмон ухлаш ва эрталаблари ҳолсизланиб туриш аломатлари билан намоён бўладиган касалмандлик ҳолати саналади. Шифокорлар алоҳида ҳолларда доимий уйқусиз бўлган одамнинг ақлдан озиши ёки ўлиши мумкинлиги ҳақида айтишади. Чунки биздаги бу ҳодиса руҳий ва жисмоний ҳолатимиз билан бевосита боғлиқ экан. Афсуски, юқорида таъкидлаганимиздек, бугун аксарият инсонларда уйқусизликнинг сурункали давом этаётгани кишини ташвишга солади. Аслида уйқусизлик ҳам касалликми? Унинг қандай белгиси ва даволаш усуллари бор? Қуйидаги маълумотларимиз орқали сиз шу саволларга жавоб топишингиз мумкин.

САБАБИНИ БИЛАСИЗМИ?

Аксар соғлом одамларда уйқусизликни келтириб чиқарувчи асосий омил асабийлашиш ҳисобланади. Ухлашдан олдин қанча кўп хавотирли, хотиржамликни бузадиган воқеа-ҳодисалар ҳақида ўйлаган ёки уларнинг бевосита иштирокчисига айланган одамлар шу тун уйқусизлик билан ҳам курашиб чиқишга мажбур бўлади. Чунки асаб-бузарлик, хавотирланиш одамни сергаклантирувчи хусусиятга эга. Яна бир сабаб эса айрим кишилар ухлашдан олдин меъёридан ортиқ овқатланадилар. Бунинг натижасида овқат ҳазм қилиш тизими зўриқади. Бу эса руҳий хотиржамликка путур етказиши. Шунингдек, бош мия томирларида зарарланиш (атеросклероз) ёки асаб тизимида турли касалликлар мавжуд бўлганлар ҳам уйқусизликдан азият чекадилар. Яна ётоқда эътиборни ўзига жалб қилувчи, ёруғлик таратувчи буюмлар бўлиши ҳам бедорликни келтириб чиқариши мумкин. Чунки бундай буюмлар инсонларни чалғитибгина

қолмай, мия фаолиятини фаоллаштиришга кўмаклашади. Одатий тартибнинг бузилиши ҳам уйқусизликни келтириб чиқариши мумкин. Масалан, ҳафтанинг иш кунлари одамлар танасидаги ҳаёт кувват – энергияни кўпроқ сарфлаб, ҳолдан тоядилар. Бу эса уларнинг тез ухлаб қолишларига сабаб бўлади. Дам олиш кунлари эса дангасалик оқибатида ўзларини уринтирмасликка интиладилар. Натижада жисмоний жиҳатдан толиқмаган танада энергия кўп бўлади, натижада уйқу майлининг ҳосил бўлиш вақти кечикади.

УНИНГ ҲАМ ТУРЛАРИ БОР

Муддатига кўра, инсонларда одатда қисқа ва узок уйқусизлик кузатилади. Қисқа муддатли уйқусизлик асосан инсоннинг кайфияти, одатдаги яшаш шароитининг бузилиши ва ташқи таъсирлар орқали юзага келади. Бундай ҳолатда бедорлик камчиликлар бартараф этилиши ва шароитга мослашишга қараб 1-2 кун давом этиши мумкин.

Узок муддатли уйқусизлик эса кўпинча асаб тизимининг кучли руҳий, ҳиссий шикастлари, невроз, психоз, бош миянинг органик касалликлари (айниқса, мия қон-томирлари атеросклерози), ички аъзолар ва эндокрин безлар (буйрак, жигар, қалқонсимон без) касалликлари билан боғлиқ асаб тизимининг функционал бузилишларида учрайди. Агар уйқусизлик икки-уч кундан ортиқ давом этса, шифокор билан маслаҳатлашиб, зарур муолажаларни олиш тавсия этилади. Шифокор тавсиясиз дори-дармонлар билан даволаниш хавфли асоратларга олиб келиши мумкин.

«ИНСОМНИЯ» ҚАНДАЙ КАСАЛЛИК?

Тунги уйқу маромининг бузилиши, кам ёки юзак ухлаш, уйқу келмаслиги, бевақт уйғонавериш, шунингдек, жуда

эрта уйқу ўчиб кетиши ва бошқа ҳолатлар касаллик белгиси ҳисобланади. Тиббиётда бу хасталик «Инсомния» деб аталади.

Баъзи одамларнинг уйқуси болалигидан бузиладиган бўлади. Бу ирсий ёки илк ёшда бошдан кечирилган баъзи касалликлар, нерв тизими, бош миянинг шикастланиши оқибатида келиб чиққан бўлиши мумкин.

Уйқусизлик кўпинча нерв тизимининг кучли руҳий, эмоционал шикастлари, невроз, психоз, бош миянинг органик касалликлари (айниқса, мия қон томирлари атеросклерози), ички аъзолар ва эндокрин безлар (буйрак, жигар, қалқонсимон без) касалликлари билан боғлиқ нерв тизимининг функционал бузилишларида учрайди.

Уйқусизлик ётадиган жойнинг ноқулай бўлиши, бирор нарсадан кучли ҳаяжонланиш, бирорта касалликнинг бошланиш белгиси бўлиши ҳам мумкин. Агар уйқусизлик нохуш кечинмалар, толиқиш, ухлаш маромининг бузилишидан (функционал уйқусизлик) келиб чиққан бўлса, у қайта тикланади. Бунинг учун ҳар куни бир вақтда одатдаги шароитда ётиш, яхши ҳаёллар суриш лозим.

САМАРАЛИ ТАДҚИҚОТ

Шифокорлар уйқусизликнинг давоси мелатонин моддаси эканлигини яхши билади. Чунки у халқона тилда «уйқу гормони» ҳам деб аталади. Мазкур модда инсон танасида ярим тундан эрталабки соат 5:00 гача максимал даражада ишлаб чиқарилади. Мазкур жараёнинг чўққиси тунги соат 02:00 атрофи ҳисобланади. Болалар қонида эса бу гормон миқдори юқори бўлиши туфайли чақалоқлар жуда кўп ухлайди.

Буюк Британиянинг Оксфорд академияси олимлари уйқусизликка мелатониндан ташқари, В12 витамини ҳам даво бўлишини аниқлади.

Негаки, мазкур дармондори инсон танасидаги метаболизм жараёнини нормаллаштириб, уйқу учун замин яратар экан. Сабаби ўз вақтида ва тўйиб ухлаш учун ичаклар фаолияти нормал бўлиши зарур. В12 витамини айти шу жараёнга кўмаклашади.

Олимлар бу ҳулосани тасдиқлаш мақсадида тадқиқот ўтказишди. Унга узок йиллар уйқусизликдан азият чеккан кўнгилли кишилар жалб қилиниб, беморларга В12 витамини берилди. Натижада иштирокиларнинг барчасида ижобий натижа қайд этилди.

УЙҚУДАН ВОЗ КЕЧМАНГ!

Соғлом уйқуни инсон учун зарурияти ҳақида кўп гапирилишига қарамасдан кўпчилик «уйқу туфайли қимматли вақтимни бой беришим мумкин», дея бу тавсияларга эътиборсиз қарайди ва уйқуни иккинчи планга қўяди. Тўғри, балки навбатдаги уйқусиз кеча сизнинг иш фаолиятингизга ижобий таъсир этиши мумкиндир, аммо ўз навбатида соғлигингизга путур етказишини ҳам ҳисобга олишингиз керак. Чунки соғлом уйқу диабет ва юрак касалликларини олдини олади, ортиқча вазн олишдан сақлайди (Чунки кам ухлайдиган одам доимо бир нима егиси келиб туради. Уйқусизликни овқатга бўладиган талабини қучайтиришини олимлар исботлаган. Бошқача айтганда мияни ишлаши учун ёқилғи керак ва бу энергияни у фақат овқатдан олиши мумкин), иммун тизимини мустаҳкамлайди, кайфиятни кўтарди, бош мия энергиясини қувватлантиради ва инсонни ёшартиради.

Шундай экан, уйқудан ҳеч қачон воз кечманг! Зеро, яхши уйқу, кун бўйи яхши кайфиятда, тетик ва соғлом юришингизга замин яратади.

Интернет
материаллари асосида
Г. ҲОЖИМУРОДОВА
тайёрлади.

SAYYOR QABUL

MUAMMOLARNI HAL QILISH YO'LIDA

O'zbekiston Respublikasi Harbiy prokuraturasi Mudofaa vazirligi bilan hamkorlikda Toshkent viloyatida joylashgan harbiy shaharchada istiqomat qilayotgan vazirlik tizimida xizmat qilib, nafaqaga chiqqan fuqarolar va Qurolli Kuchlar xizmatchilari bilan sayyor qabul o'tkazdi.

Unda Respublika Harbiy prokuraturasi va Mudofaa vazirligi rahbariyati, shuningdek, soha bo'yicha tegishli mutaxassislar ishtirok etdi.

Sayyor qabulda Mudofaa vazirligi tizimida xizmat qilgan harbiy pensionerlar va Qurolli Kuchlar xizmatchilari hamda boshqa fuqarolar o'zlari istiqomat qilib kelayotgan xonadonlarni xususiyashtirib berishda amaliy yordam so'rab, murojaat qilishdi.

Ushbu murojaatlar mutasaddilar tomonidan qabul qilinib, muammolarni ijobiy hal qilish yuzasidan tegishli qaror qabul qilish bo'yicha kelishib olindi.

Adliya polkovnigi Ulug'bek ABDIRAXIMOV,
O'zbekiston Respublikasi Harbiy prokuraturasi bo'lim boshlig'i

OCHIQ ESHIKLAR KUNI

YOSHLAR HARBIY QISMDA

Umumta'lim maktablarida tahsil olayotgan yoshlarni Qurolli Kuchlar sohasiga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, Vatanga bo'lgan sadoqatini yanada yuksaltirish maqsadida Qarshi harbiy prokuraturasi tashabbusi bilan harbiy kuch tuzilmalari va harbiy qism qo'mondonligi bilan hamkorlikda Xonobod qo'rg'onidagi harbiy qismlarning birida yoshlar bilan uchrashuv tashkil etildi.

Uchrashuvda yoshlar harbiy qismda tashkil etilgan "Ochiq osmon ostida" hamda "Uchuvchilarning jangovar yo'llari" nomli muzeylar, kutubxona hamda harbiy texnikalar bilan tanishib, o'zlarini qiziqitirgan savollariga batafsil javob oldilar.

Shuningdek, tadbir doirasida harbiy kuch tuzilmalari tomonidan Qurolli Kuchlar tizimida mavjud qurol-aslahalar ko'rgazmasi tashkil etilib, yoshlarga ular haqida ma'lumotlar berildi. Yoshlar harbiy qismda harbiy xizmatchilar uchun yaratilgan shart-sharoitlar bilan ham yaqindan tanishib, harbiy qism oshxonasida tushlik qilishdi.

Shu kuni yoshlar bilan uchrashuv o'tkazilib, yosh avlodni tarbiyalash, ularni ma'nan yetuk insonlar bo'lib yetishishlari yo'lida yurtimizda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli ishlar haqida ma'lumotlar berildi.

Adliya podpolkovnigi Baxtiyor AXMEDOV,
Qarshi harbiy prokurori

JARAYON

BO'SH ISH O'RINLARI TAKLIF ETILDI

Toshkent harbiy prokuraturasi tashabbusi bilan IIV Qorovul qo'shinlari qo'mondonligi bilan hamkorlikda Mirobod tumanida joylashgan harbiy qismlarning birida bo'sh ish o'rinlari mehnat yarmarkasi hamda ommaviy sayyor qabul tashkil etildi.

Unda Toshkent harbiy prokurori Akbar Boboyev ishtirok etdi. Tadbir davomida harbiy xizmatchilarning oila a'zolariga qator idora va tashkilotlarning ko'plab bo'sh ish o'rinlari taklif etilib, joyida hal qilish choralari ko'rildi.

Ommaviy qabulda ishtirok etgan 150 nafardan ortiq harbiy xizmatchi va ularning oila a'zolaridan jami 39 ta murojaat qabul qilindi, ularning 26 tasiga qonuniy tushuntirishlar berilib, 7 ta murojaat joyida qanoatlantirildi va 6 ta murojaat belgilangan tartibda tegishli tashkilotlarga yo'naltirildi.

Shu kuni Yashnobod tumani bandlikka ko'maklashish markazi 200 dan ortiq bo'sh ish o'rni bilan qatnashdi. Mehnat yarmarkasi davomida ish bilan band bo'lmagan harbiy xizmatchilarning 13 nafar turmush o'rtog'iga mutaxassisliklari bo'yicha ishga joylashish uchun yo'llanmalar berildi. Hokim yordamchilari tomonidan ham o'zini o'zi band qilish yo'li bilan 9 nafar harbiy xizmatchining turmush o'rtog'i ishli bo'ldi.

Harbiy xizmatchilar va ular oila a'zolarining kitobxonlik madaniyatini oshirish maqsadida kitob yarmarkasi ham tashkil etildi.

Adliya podpolkovnigi Alisher QURBONOV,
Toshkent harbiy prokurorining yordamchisi

IJTIMOY HIMOYA

48 TA MUROJAAT O'Z YECHIMINI TOPDI

Samarqand harbiy prokuraturasi tomonidan viloyatning olis hududida joylashgan harbiy qismlarning birida sayyor qabul o'tkazildi.

Sayyor qabulga Markaziy harbiy okrug, viloyat Sog'liqni saqlash boshqarmasi va boshqa tashkilot hamda idoralardan tegishli soha mutaxassislari jalb qilindi. Unda harbiy xizmatchilar va ularning oila a'zolari, Qurolli Kuchlar xizmatchilari ishtirok etdi.

Tadbirda Samarqand harbiy prokurori so'zga chiqib, harbiy xizmatchilar va ularning oila a'zolariga yaratilgan sharoitlar, imkoniyat va imtiyozlar hamda sayyor qabulni o'tkazishning maqsadi haqida to'xtalib o'tdi.

Qabulda ishga joylashish, imtiyozli kredit asosida uy-joyga ega bo'lish, xizmat joyini ko'chirish, kredit olish,

tadbirkorlik faoliyatini yo'lga qo'yish, tibbiy xizmat ko'rsatish va boshqa masalalarda 48 ta murojaat tinglanib, shundan 9 tasi joyida qanoatlantirildi, 16 tasi nazoratga olingan holda vakolatli tashkilotlarga yuborildi, 23 tasiga atroflicha tushuntirishlar berildi.

Adliya polkovnigi Ergash TLAVOV,
Samarqand harbiy prokurorining katta yordamchisi

FIKR

FAROVON HAYOTNING HUQUQIY POYDEVORI

Har qanday mamlakatda Konstitutsiya jamiyat va davlat hayotining asosi bo'lib, kelajak taraqqiyot dasturini ham belgilab beradi.

Mustaqillikning dastlabki yillarida qabul qilingan va o'tgan davrlarning ko'plab mafkuraviy talablarini o'zida mujassam etgan amaldagi O'zbekiston Konstitutsiyasini jamiyat taraqqiyotining zamonaviy qarashlariga mos ravishda yangilashga ehtiyoj sezilayotgandi.

Deputatlar jamoatchilik tomonidan yuborilgan 200 mingdan ortiq takliflarning har birini sinchiklab o'rganib chiqib, bunda xalqaro tajriba ham inobatga olinganligini, turli sohalaridan yetuk mutaxassislar va ekspertlar jalb etilganligini ta'kidlashdi. Bir necha oy davom etgan o'rganishlar natijasida O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risidagi konstitutsiyaviy qonun loyihasining yakuniy tahriri tayyorlandi.

Yangilangan Konstitutsiya ovoz berish orqali qabul qilinib, bu tarixiy lahzada O'zbekiston va uning xalqi uchun yangi davrni anglatadi. O'zbekistonning Konstitutsiyaviy islohotida shaxs va inson qadr-qimmatini himoya qilishni kafolatlaydigan asosiy huquq va erkinliklar mustahkamlangan.

Konstitutsiya loyihasida kambag'allik, ishsizlik, ijtimoiy tengsizlik kabi ijtimoiy masalalarga ham alohida e'tibor qaratilgan. Konstitutsiyaviy islohot har bir insonning munosib turmush darajasi, sog'lig'ini saqlash, ta'lim olish va uy-joy olish huquqini belgilaydi. Bundan tashqari, Konstitutsiya loyihasida barqarorlik va farovonlikni ta'minlash maqsadida mamlakat iqtisodiyotini mustahkamlashga qaratilgan chora-tadbirlar ham o'z aksini topgan.

O'zbekistonning Konstitutsiyaviy islohoti kuchli davlatchilikni mustahkamlash, fuqarolar huquqlarini himoya qilish yo'lidagi muhim qadamdir. Bu mamlakatga sarmoya kiritish va iqtisodiyotni rivojlantirish va qulay muhit yaratish uchun asos bo'ladi. Yangilangan Konstitutsiya erkinlik, tenglik va adolat tamoyillarini yana bir bor tasdiqlab, har bir O'zbekiston fuqarosi munosib va farovon yashab, kelajakni barpo etishning asosi bo'lib xizmat qiladi.

Ravshanxon NASRULLAYEV, iste'fodagi mayor

O'zbek adabiyotida
o'chmas iz qoldirgan
O'zbekiston xalq shoiri
Muhammad Yusuf
tavalludiga 69 yil to'ldi.
Shu munosabat bilan
Termiz davlat universiteti
o'zbek filologiyasi
fakultetida shoir ijodiga
bag'ishlangan adabiyot
kechasi o'tkazildi.

SHE'RIYATI ZAVOL BILMAS SHOIR

Adabiyot kechasida ijod ahli vakillari, professor-o'qituvchilar, fakultet tyutorlari hamda talabalar ishtirok etdi. Unda so'z olganlar shoirning mazmunli hayoti, serqirra ijodi haqida gapirdilar.

– Milliy adabiyotimizda Muhammad Yusufdek shoirning yashab, ijod qilgani barchamizga cheksiz

iftixor bag'ishlaydi, – deydi o'zbek filologiyasi fakulteti 3-bosqich talabasi Sevara Shams. – Shoir inson qalbiga yo'l topa olgan yuksak iste'dod sohibi edi. U qoldirgan boy ma'naviy meros yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashga xizmat qilib kelmoqda.

Yuksak iqtidor sohibi qisqa, ammo ibratli umr ko'rgani, uning

she'rlarida ona Vatanimizga cheksiz mehr va sadoqat tuyg'ulari jo'sh urib turishi, shu bois el sevgan shoir chinakam ma'noda "yurt kuychisi" sifatida nom qozongani ta'kidlandi. Iqtidorli talabalar Muhammad Yusuf she'rlaridan yod aytishdi, ular tomonidan shoir hayoti va ijodini aks ettiruvchi "El ardog'idagi shoir"

nomli sahna ko'rinishi namoyish etildi hamda uning qalamiga mansub misralarga bastalangan dilrabo kuy-qo'shiqlar ijro etildi.

Jamshid NAZAROV,
Termiz davlat universiteti
o'zbek filologiyasi fakulteti
tyutori

MUDOFAGA KO'MAKLASHUVCHI "VATANPARVAR" TASHKILOTLARIDA

S Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi, texnik mutaxassislar hamda ommaviy kasbdagi xodimlarni tayyorlash, sportni rivojlantirish borasida O'zbekiston Respublikasi mudofaasiga ko'maklashuvchi "Vatanparvar" tashkilotining Qashqadaryo viloyati kengashi tasarrufidagi Chiroqchi tumani o'quv sport-texnika klubi jamoasi ham ibratli ishlarni amalga oshirmoqda.

Xususan, bugungi kun talablari asosida haydovchilarni tayyorlashga jiddiy e'tibor qaratayotgan klub jamoasining joriy yil o'tgan oylari mobaynida erishgan muvaffaqiyatlari salmoqli. Bunga ko'ra, "B", "BC", "C" toifali haydovchilar tayyorlash ko'lamini yanada kengaytirilib, bo'lajak haydovchilarning yetarli darajada bilim olishlari uchun ham nazariy, ham amaliy mashg'ulotlar olib borilmoqda. Turli rusumdagi yengil va yuk avtomobillari ular ixtiyorida.

E'tirof etish joizki, bugungi kunda Chiroqchi tumanida ham sportni rivojlantirishga katta ahamiyat berilyapti. Chunonchi, yoshlar o'rtasida turli sport musobaqalari o'tkazilyapti. "Havo miltig'idan o'q otish", "Karting" va "Duatlon" kabi seksiyalar ishlab turibdi. To'garak a'zolari tuman va viloyat musobaqalarida ishtirok etib, yuqori natijalarni qo'lga kiritib kelmoqda.

– Tashkilotimizda yoshlarni harbiy xizmatga tayyorlash borasida ham samarali faoliyat olib borilmoqda, – deydi O'STK boshlig'i Faxriddin Umirov. – Shu bois tuman hokimligi, mudofaa, xalq ta'limi bo'limlari hamda Yoshlar ishlari agentligi bilan birgalikda chaqiruvga qadar

AMARA BERAYOTGAN HAMKORLIK

bo'lgan yoshlar va chaqiriluvchilarni harbiy xizmatga chaqirish davrida olib boriladigan tashkiliy-ommaviy va tarbiyaviy ishlarning qo'shma rejasi ishlab chiqilgan. Xususan, reja asosida yoshlarni ijtimoiy foydali hamda ommaviy vatanparvarlik ishlariga jalb etishga alohida e'tibor qaratilyapti. Jumladan, tegishli qaror ijrosini ta'minlash maqsadida turli mavzularda ma'naviy-ma'rifiy hamda sport tadbirlari tashkil etilmoqda.

Bundan tashqari, O'STK jamoasi tuman IIB YHX bo'linmasi xodimlari bilan hamkorlikda umumta'lim maktablarida o'quvchilarning harakatlanish xavfsizligini ta'minlash yuzasidan ham targ'ibot tadbirlarini faol tarzda olib borilmoqda.

– "Yo'l qoidasi – umr foydasi" shiori ostida o'tkaziladigan tadbirlarda o'quvchilarga yo'llarda harakatlanish qoidalari tushuntiriladi, – deydi tuman IIB YHX bo'linmasi boshlig'i leytenant

Otabek Jovliyev. – Bunda o'quvchilarga yo'l belgilari, svetofor qurilmalarining ishlash tartibi hamda chorrahalaridan o'tish tartiblari ko'rgazmali chiqishlar orqali tushuntiriladi. Albatta, hamkorlikdagi bunday tadbirlar bolalar ishtirokidagi sodir etilish ehtimoli bo'lgan yo'l-transport hodisalarining oldini olishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Akbar ALLAMURODOV

УНУТИЛМАС ЛАҲЗАЛАР

Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юртининг офицерлар тайёрлаш курси навбатдаги битирувчиларни қўшинлар сафига йўллади.

Мудофаа, Фавқуллода вази-
ятлар вазирликлари ҳамда Ички
ишлар вазирлиги Қоровул қўшин-
ларининг сержантлар таркибида
контракт бўйича хизмат қила-
ётган олий маълумотли ҳарбий
хизматчиларининг битируви ва
уларга илк офицерлик унвони
топширилишига бағишланган
маросим ўтказилди. Унда Му-
дофаа вазирлиги масъуллари,
билим юрти ҳамда давлат ва жа-
моат ташкилотлари вакиллари,

битирувчиларнинг ота-оналари,
яқинлари иштирок этди.

Тадбирда сўз олганлар бити-
рувчиларни қутлар экан, Вата-
нимизнинг ҳудудий яхлитлиги,
халқимизнинг тинч-осойишта
ҳаётини ҳимоя қилишда уларга
букилмас ирода, муваффақият
тилашди. Миллий армиямизнинг
жанговар тайёргарлик даражаси,
мамлакатимиз хавфсизлигига
рахна соладиган ҳар қандай
таҳдидларга қарши тура олиш

қудрати унинг замонавий қу-
рол-аслаҳа ва ҳарбий техника
билан қанчалик таъминланган-
нидан ташқари, бевосита унинг
таркибида хизмат қилаётган
ҳарбий хизматчиларнинг юқори
билим ва тажрибасига ҳам боғ-
лиқлигини алоҳида таъкидлаб
ўтишди.

Шундан сўнг мудофаа, ички
ишлар ва фавқуллода вазиятлар
вазирларининг тегишли буй-
руқлари ўқиб эшиттирилди. Би-
тирувчиларга тантанали равишда
сертификат ва «лейтенант» ҳар-
бий унвони топширилди.

Битирувчилар белгиланган
муддат давомида замон талаб-
лари ва стандартлари асосида
ишлаб чиқилган ўқув дастури
бўйича энг илғор педагогик,
ахборот-коммуникация техноло-
гиялари, моделлаштириш ва си-
муляция воситаларидан фойда-
ланган ҳолда қўшинларни бош-
қариш, мураккаб қурул-аслаҳа
ва ҳарбий техникани қўллаш
каби бир неча йўналишда сабоқ
олдилар.

Шерзод ЭГАМБЕРДИЕВ,
«Vatanparvar»

✓ **OILA GULSHANI**

ИНСОН ҲАЁТИНИНГ МАЗМУНИ

Қалб ҳаловати инсон ҳаётининг мазмунидир.
Бундай ҳаловатни, аввало, ҳар бир киши
ўз оиласида топмоғи лозим. Агар киши
хотиржамликни ўзининг яқинлари орасидан
топмаса, уни кўчадан, дўстларидан, баъзан
бегоналардан излай бошлайди.

Эндигина турмуш қурган ёш оилани олайлик. Улар худди
улкан кемада узоқ сафарга чиққан йўловчиларга ўхшайди. Ке-
мага чиқишади-ю, бир-бирларига ҳеч қачон ортга қайтмаслик-
ка, доимо бирга, баҳамжиҳат бўлишга барчанинг гувоҳлигида
сўз беришади. Турмуш сафарига чиққач, ёқимли ва ҳузурбахш
онлар билан бир вақтда инсоннинг кўнглига ғашлик солувчи,
совуқлик пайдо қилувчи ҳолатлар ҳам бўлиб туради. Шундай
вақтда кимдир кемадан тушиб қолмоқчи бўлади. Бу сакраш
кимлар учундир нажот йўли бўлиб кўринса-да, аслида ўзини
наҳанглар оғзига ташлаётгани, ҳалокатга қараб кетаётганини
англамайдилар. Балки, барчасига сабрсизлик, масъулиятдан
қочиш ва ўзини қўлга ола билмаслик сабаб бўлаётгандир. Мен
барча ажримлар нотўғри деган фикрдан йироқман, албатта.
Баъзи ҳолларда ажрим иккала томонга ҳам ёки бир томон учун
бўлса ҳам ҳақиқатда зарур бўлади. Бироқ бизни ташвишга
солаётган ажримлар бошқа.

Психологларнинг таъкидлашича, аёл киши бирор воқеа-ҳо-
дисани ёдга олганда нимани ҳис қилган бўлса, яна қайтадан
эслаётган вақтида ҳам ўша нарсаларни ҳис қилар экан. Эр-

какларда эса бундай ҳис йўқ. Бундан келиб чиқадики, аёл
киши ҳис-туйғуга берилувчан
қилиб яратилган. Эркакларда
эса мантиқ кучли бўлади. Ажрим-
ларнинг келиб чиқишига энг кўп
сабаб бўлувчи нарсаси ҳам мана
шу. Аёлларнинг феъл-атворию
эркакларнинг бунга чиқолмай,
қизиққонлик билан қарор қабул
қилиши, назаримда. Баъзи ҳол-
ларда эса аксинча, эркак киши-
нинг қизиққонлиги аёлни чега-
радан чиқишга мажбур қилади.

Дунё олимларининг ўтказган
тажрибасига кўра, турмушнинг
3 йилида ажралиш учун энг кўп
эҳтимоллик пайдо бўлар экан.
Сабаби бу вақтга келиб, эр-хо-
тин бир-бирини анчагина билиб,
хато ва камчиликларини кўриб,
бир-биридан тўйиш ҳисси пайдо
бўлиши аниқланган. Агар мана
шу давргача яхши ҳолатда етиб
келган оила бўлса, ундан кейин
уларнинг турмуши яна-да мус-
таҳкамланар экан.

Ажримларнинг олдини олиш
учун нималарга эътибор бериши-
миз керак:

– авваламбор, никоҳ ҳар доим
иккала томоннинг розилиги асо-
сида бўлиши таъминланиши
лозим;

– янги турмуш қурган ёшлар
бирга яшаб, бир-бирларини ўр-
ганиб, тушуниб олишлари учун
вақт керак. Бу орада турли ке-
лишмовчиликлар бўлиши табиий.
Шундай ҳолатда атрофдагилар

майда-чуйда келишмовчили-
кларга ҳам аралашавермаслиги,
ёшларнинг ўзлари ҳал қилишла-
рига қўйиб беришлари лозим.
Чунки кўпинча бировларнинг
нотўғри аралашуви оиланинг
бузилишига олиб келади;

– аёллар ўз бурчини бажариб,
турмуш ўртоғига муносиб рафиқа
бўла олишмас экан, турмуш ўр-
тоқларидан ҳам яхши эр чиқиши-
ни кутмасликлари керак;

– эркаклар ҳам аёли учун
меҳр-муҳаббат кўрсатиши, улар-
га яхши муомалада бўлиши ке-
рак.

Шундай экан, инсон қалбида
аҳиллик, меҳр-оқибат туйғула-
ри, илм-маърифатга ошно бўлиш
кўникмаси, аввало, шу азиз дар-
гоҳда шакллана бошлайди. Бош
қомусимизда оила жамиятининг
асосий бўғини, деб белгилан-
ганлиги замирида ҳам ана шу
миллий қадриятларимиз мазмуни
муҳасам. Оилани давлат томо-
нидан қўллаб-қувватлаш, улар-
ни ҳар томонлама жамиятнинг
асосий бўғини сифатида барқа-
рорлигини таъминлаш ҳар бир
мамлакатнинг доимий эътиборда
бўладиган устувор йўналишлар-
дан бири саналади.

**Қуролли Кучлар
хизматчиси Одина ОДИЛОВА,
Тошкент ҳарбий
округи хотин-қизлар ва
ҳарбийларнинг
оила аъзолари билан
ишлаш бўйича етакчи
мутахассис**

ХАР НАРСАДА МЕЪЁР, МЕЗОН ВА НИЗОМ БЎЛИШИ КЕРАК

Ҳаёт турли қизиқарли воқеа-ҳодисаларга тўла. Одамлар ҳар-хил, тақдирлар турфа. Жамоат транспорти билан бирор манзилга борар бўлсангиз, бунинг барчасига гувоҳ бўлишингиз мумкин. Касб нуқтаи назаридан янги ёзилажак мавзулар ҳам ҳар қадамда учрайди. Салгина синчков ва эътиборлироқ бўлишнинг ўзи етарли.

6,8 КИЛОМЕТР 40 МИНГ СЎММИ?

«Буюк ипак йўли», охириги бекат. Вагондан тушарканман барча сингари мен ҳам «ер устига» шошиламан. Аксига олгандек, аксарият йўловчилар мен юраётган томонга одимлайди. Зиналардан бирин-кетин кўтарилган сари кимгадир урилиб кетмаслик учун «манёвр» ишлатган ҳолда бекатга шошилдим. 3-4 чоғли автобуслар турибди. Аммо чамалашим бўйича манзилга автобус сал кечроқ боради. Чунки одатдагидан 15 дақиқа кеч келдим. Муаммо йўл юзида турган таксилар билан ечилади. Аммо уларнинг нархи бир баробарга қимматлаган. Улар ҳам «беминнат» хизматларини кўз-кўз қилиб, «Сампи, Сельхоз» дея чақириқлар билан туришибди. Секин улар ёнига ўтдим ва матизнинг орқа ўриндиғида мени кутиб турган ўрта жойга учинчи бўлиб ўтирдим. Ҳайдовчи ўз маҳоратини ишга солган кўйи турнақатор тирбандликлар орасидан тезда ўтиб, манзилимиз сари ошиқарди. Назаримда, ишга кечикиб қолсак, раҳбариятдан биз билан баробар дакки эшитиб қолаётгандек, машинасини шошилиб ҳайдарди.

Мени ўртага олиб, икки томонимда ўтирган йўловчиларнинг бири «Сампи»да машинадан тушди. Оёқларим чигалини ёзишга ҳам улгурмасимдан ҳайдовчи «Сельхоз» тушинглар» дея чорраҳа олдида тўхтади. Шундай бўлиши аниқ эди. Неча йилдирки «Буюк ипак йўли» метро бекатидан «Сампи, Сельхоз»га қатнайдиغان таксилар хизма-

тининг чегараси чорраҳагача! Кира ҳаққидан бошқа ҳеч нарса ўзгармаган. Ишга ўз вақтида кириб келганимдан кўнгил хотиржам бўлади-ю, аммо кира ҳаққининг бир баробар ошириб олган ҳайдовчиларга гап уқтириб бўлмаслигига ҳайратим ошади. «Аномал» жараёнларни рўқач қилишганида тўғри тушунишга ҳаракат қилдик. Аммо барчаси ўз ўрнига тушиб кетганидан кейин ҳам улар «белгилаган» нархлар ўз ўрнига қайтмади.

Ўзим учун ҳайдовчилар томонидан йўловчиларга айтаётган вазжларни аниқ ҳисоб китобларда кўриб чиқишга уриниб кўрдим. Ҳозирги кунда такси хизматида ишлаётган аксарият машиналар метан газ ёқилғиси билан юришини инобатга олган ҳолда, ҳисобларни сиз билан бўлишим келди. Биринчи ўринда метро бекатидан иш манзилимгача бўлган масофани ўлчаш эди. ХХI аср техникаси учун бу жуда қийинчилик тўғдирмаслиги барчага аён. Хуллас, икки нуқтани бирлаштириб турган масофа 6,8 километр экан. Автомобилларга газ қуйиш шохобчасидаги бугунги нарх 2 800 сўм бўлса, битта «заправка» нархи ўртача 40 минг сўмни ташкил этади. Бир марта тўлдирилган газ баллон билан 200-250 километргача бўлган масофа босиб ўтилиши мумкинлигини машинаси бор бўлган ҳамкасбларимиздан сўраб билдим. Келинг, босиб ўтилиши керак бўлган масофани ҳам шартли равишда 210 километр деб олайлик. Юқорида бизга керакли бўлган икки манзилни бирлаштириб турган 6,8 километр-

лик узунликни 30 тасини босиб ўтишга етадиган ёқилғи бор экан. Унда такси хизматини таклиф қилаётган акаларимиз нега доим нолийверишади? Битта ҳаракати билан 4 кишига 10 минг сўмдан 40 минг сўмни «заправка»га ишлатса, қолган 29 маротаба шу масофадаги топилган пул наҳотки уларни қаноатлантирмаса? Нархни ўзларига ўзлари белгилаб олишганлиги етмагандек, киши бошига 5 000 сўмдан олишса, уларнинг «расход»ини қопламасмиш! Шу ҳисоб-китоблардан келиб чиқиб, уларнинг топаётган пуллари санамоқчи эмасман, аммо ҳар нарсда меъёр ва инсоф бўлишини айтмоқчиман холос.

2023-687=1336

Шунча «бошоғриғи» менга керакми, дея кейинги кун эртароқ ҳаракат қилдим. Бекатда худди мени кутиб тургандек 96-йўналишдаги автобус турган экан. Чиқишим билан автобус ҳаракатланишни бошлади. Замонанинг зайли билан ҳамма жойда рекламага кенг имкониятлар берилмоқда. Бунинг ортидан тадбиркорлар томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар кенг жамоатчиликка тарғиб этилаётган бўлса, уни тарғибот этаётганлар ҳам моддий манфаатдор бўлмоқда. Автобуслар ичига ҳам (бир нечта) мониторлар ўрнатилиб, худди шундай тарғибот ишлари амалга ошириляпти. Қолаверса, рекламалар оралиғида ёшларнинг саводхонлигини оширишга хизмат қиладиган интеллектуал саволларнинг ҳам борлиги кишига завқ бағишлар экан. Манзилга яқин қолганда монитор орқали тестлар берилишни бошлади. Каминанинг ҳам саводи ошишига сабаб бўладиган монитордан кўзимни ўзолмай турдим. Соҳибқирон Амир Темур ҳаётига оид савол...

Айни ўша кезларда Амир Темур таваллудининг 687 йиллиги юртимиз ва дунё бўйлаб кенг нишонлаётган палла эди. Монитор орқали берилаётган савол ҳам айни таваллуд йилини аниқлашга қаратилганди. Афсуски, Амир Темурнинг таваллуд топган йилини сўраб турган монитор унинг вафот этган, яъни 1405 йилни тўғри дея кўрсатиб турган эди. Техник хато бўлгандир дея қайта-қайта қарардим. Аммо, минг афсуски, хато техник янглиш эмас эди.

Чунки монитorda сўралаётган Амир Темур таваллуд санаси қолган нотўғри дея топилган вариантлар орасида ҳам йўқ эди. Аслида, бу «интеллект» тестни тузган саводдидан ҳеч бўлмаганда 2023 дан 687 сонини айириб ташлаш учун унчалик ҳам салоҳият талаб этилмас эди. Бу тест саволларини тузиб, бутун оммага тарғиб этаётган ташкилотда наҳотки бирорта ҳам салоҳиятли инсон бўлмаса? Бунинг учун нечоғли беэътибор бўлиш мумкин? Ахир боғчага бораётган бола ҳам биладиган фактни, монитор орқали намойиш этишгача бўлган жараёнда илғаб оладиган бирорта ақли бутун топилмаган бўлса?..

ИЖТИМОЙ ТАРМОҚЛАРДА «ФАЙЛАСУФ»ЛАР КЎПАЙИБ БОРМОҚДА

Яқинда ижтимоий тармоқлар орқали тарқатилган бир роликка кўзим тушди. Унда совчиликка борган она ўғлига бўлғуси қудалар куёвни кўришмоқчи эканлигини айтади. Кейин йигит ўша хонадонга бориб, қизнинг акаси билан суҳбатлашади. Ака бўлғуси куёвнинг касби ва тирикчилик манбаи билан қизиқади. Шунда йигит тирикчилик манбаи киракашлик эканлигини айтган пайтда, қизнинг акаси жаҳл қилади. Охирида йигит фалсафий гаплари билан қизнинг акасини «жойига ўтқазиб» қўйгани ва чиқиб кетгани билан роликка якун ясалган.

Тирикчиликнинг айби йўқ, бунинг ҳеч биримиз инкор этмаймиз. Аммо киракашликни касбга айлантириб, йил ўн икки ой шунинг орқасидан рўзғор тебратишни орзу қилаётган ёшлар ҳам талайгина. Куч-қувватинг борида бирор соҳани мукамал ўзлаштириб, ўша соҳанинг етук мутахассиси бўлиш ҳақида ўйламасдан, сен ва ўзингга ўхшаган ёшларнинг хоҳиш-истакларини файласуфларча роликларга олиб тарқатишдан не наф? Инсон ишлаш учун яшамайди, аксинча яшаш учун ишлаши керак! Ёшлигингда кекса инсоннинг касб-корини бажаришга бел боғлаган экансан, аниқ билгин-ки, қариганингда ёшлигингн қайтариб ололмайсан. Бирор касбдан камол топиб, нафақага чиққанингда ҳам бемалол кира қилиб юришинг мумкин. Аммо ёшликнинг олтин даврини ўтгучи хой-ҳавасларга алмашиб қўйма!

ХУЛОСА...

Юқоридаги ҳолатларни кузата туриб, бугуннинг ёшларига айтмоқчиманки, қийинчилик ва машаққатлардан қўрқманг. Бугунги қилинган меҳнат, келажакда ўз самарасини беради. Енгилнинг остидан, оғирнинг устидан ўтишга уринманг. Бугун амаллаб ўтишингиз мумкин, аммо вақти келганда бундай «қочиш»лар барибир ўзининг акс таъсирини кўрсатади. Дунёқараш, салоҳият ва маънавий оламингиздаги бўшлиқни тўлдирингизда пул унчалик ҳам муҳим омил бўлмай қолади. Сиз ва сиз сингари ёшларнинг енгил пул топиш илинжидаги ҳаракатлари пировардида 2023 дан 687 ни айиришдек оддий математик амални ҳам бажара олмасликдек ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин.

Шерзод ШАРИПОВ

@Vatanparvargazetasi_bot
“Vatanparvar” birlashgan tahririyati
bilan bog'lanish uchun telegram bot

SHU SONNING
ELEKTRON SHAKLI

VATANPARVAR MUASSIS ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI MUDOFAA VAZIRLIGI www.mudofaa.uz	Tahririyat kengashi: general-mayor Hamdam Qarshiyev polkovnik Otabek Yuldashev polkovnik Alisher Boboxonov Maqsud Abilov Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va mualliflarga qaytarilmaydi. Mualliflar fikri tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin. Gazeta Mudofaa vazirligi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar departamenti – “Vatanparvar” birlashgan tahririyatining kompyuter markazida sahifalandi.	Bosh muharrir: podpolkovnik Ahror Ochilov ISSN 2010-5541 Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 2008-yil 6-iyunda 0535 raqami bilan ro'yxatga olingan. Telefonlar: kotibiyat: 71 260-36-50 buxgalteriya: 71 260-35-20 yuridik bo'lim: 71 260-29-41 faks: 71 260-32-29	Navbatchi: Furqat Ergashev Sahifalovchi: Nodirabegim Ne'matova Musahhih: Sayyora Mirzayeva Buyurtma: Г-0405 Hajmi: 6 bosma taboq Bichimi: A3 Adadi: 34 365 nusxa Bosishga topshirish vaqti: 14:00 Topshirildi: 14:30 Gazetaning yetkazib berilishi uchun obunani rasmiylashtirgan tashkilot javobgar. Gazetaning poligrafik jihatdan sifatli chop etilishiga “O'zbekiston” NMIU mas'ul.	Gazeta juma kuni chiqadi. Gazeta 1992-yilning 24-iyunidan chiqqa boshlagan. Nashr ko'rsatkichi: 114. Bahosi: kelishilgan narxda. “O'zbekiston” nashriyot-matbaa ijodiy uyi bosmaxonasida chop etildi. Bosmaxona manzili: Toshkent shahri, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy. 1 2 3 4 5 6 Manzilimiz: 100164, Toshkent, Universitet ko'chasi, 1-uy.
--	---	---	---	--